

MEHRİ MƏMMƏDOVA

**MÜSLÜM MAQOMAYEV
ARXIVİNİN TƏSVİRİ**

BAKI – 2005

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
MƏHƏMMƏD FÜZULİ adına ƏLYAZMALAR İNSTİTUTU

MEHRİ MƏMMƏDOVA

**MÜSLÜM MAQOMAYEV
ARXIVİNİN TƏSVİRİ**

BAKI – 2005

1

Azərbaycan MEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu elmi şurasının 8 dekabr 2003-cü il tarixli 11 №-li iclasının qərarı ilə nəşr edilir.

Redaktoru: Elmira Əlibəyli,
filologiya elmləri namizədi

Kompüter icraçıları: Samir Vəzirov,
Tərənə Abdullayeva

Mehri Məmmədova. Müslüm Maqomayev arxivinin təsviri, Bakı: Nurlan, 2005, 152 s.

MÜSLÜM MAQOMAYEVİN ŞƏXSİ FONDUNUN İZAHLI TƏSVİRİNİN TƏRTİBİ HAQQINDA

Kitabda materialların təsviri aşağıdakı şəkildə aparılmışdır:

- 1) M.Maqomayevin operaları, musiqili komediyaları, rapsodiyaları, simfonik əsərləri, Üzeyir bəylə Maqomayevin müştərək əsərləri, məktubları və ona yazılmış məktublar, şəxsiyyətini müəyyənləşdirən sənədlər, qəzet məqalələri, teleqramlar, başqa şəxslərin fonddakı sənədləri və əsərləri, foto-şəkillər.
- 2) Təsvirlərin tərtibində mövzu dairəsi əsas götürülmüşdür.
- 3) Sənədlər əsasən xronoloji qaydada düzülmüşdür. Tarixsiz materiallar isə xronoloji düzüm bitdikdən sonra əlifba sırası ilə verilmişdir.
- 4) Opera və musiqili komediyaların məzmunu deyil, onların notları növlərə ayrılaraq göstərilmişdir. Məsələn: «Şah İsmayıl» operasının məzmunu deyil, ona yazılmış musiqinin növü qeyd edilmişdir (klavir, partitura, libretto və s. kimi).
- 5) Rus dilində olan sənədlərin adları Azərbaycan dilinə tərcüməsi ilə verilmişdir.
- 6) Eyni adlı sənədlərin başlığı təkrarlanmışdır.
- 7) Əski əlifba ilə olan «başlanır» və «bitir»lər latın qrafikası ilə verilmişdir.

MÜSLÜM MAQOMAYEVİN ŞƏXSİ FONDU HAQQINDA

Fitri istedadı ilə tanınmış bəstəkarlar sırasında özünəməxsus yer alan Müslüm Maqomayevin adı Azərbaycan musiqisinin inkişaf tarixi ilə sıxı surətdə bağlıdır. O, hələ gənclik illərindən başlayaraq ömrünün son anlarına qədər özünün çoxşaxəli istedadını Azərbaycan incəsənətinin inkişafına həsr etmişdir.

M.Maqomayevin mövcud şəxsi fondu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutuna hissə-hissə – 1968, 1974 və 1990-cı illərdə daxil olmuşdur.

M.Maqqomayevin şəxsi fondunun materialları, buradakı sənədlər Azərbaycanda opera və balet, vokal instrumental əsərləri və teatr sənətinin inkişaf tarixini öyrənmək baxımından qiymətli qaynaqlardır.

Şəxsi fond materiallarının qiyməti onların avtoqraf olub-olmamasından çox asılıdır. Bu baxımdan M.Maqqomayevin arxiv sənədləri diqqəti cəlb edir və əvəzsizdir. Belə ki, şəxsi fond sənədlərinin əksər hissəsi böyük bəstəkarın özü tərəfindən qələmə alınmışdır.

Bu şəxsi fond bəstəkarın operaları, musiqili komediyaları, baletləri, rapsodiyaları, nota alınmış xalq mahnıları, simfonik əsərləri, dram tamaşalarının və kinofilmlərin musiqi tərtibatına aid notları, məktubları və ona yazılmış məktublar, teleqramlar, ərizələr, arayışlar, təliqələr, şəhadətnamələr, vəsiqələr, ictimai fəaliyyəti ilə əlaqədar sənədlər, məruzələr, təkliflər, qeydlər, müqavilələr, qəzet kəsikləri, elanlar, foto-şəkillər və s. ibarətdir.

Adətən, şəxsi fond sahibləri öz tərcümeyi-hallarını və həyatına aid maraqlı anları xatirə şəklində yazıb saxlayırlar. Təəssüflə qeyd etməliyik ki, M.Maqqomayev ya bu mövzulara toxunmayıb, (bir neçə kiçik materialdan başqa) və ya bu kimi yazılar Əlyazmalar İnstitutuna gətirilməmişdir. Məhz buna görə görkəmli bəstəkar və dirijorun həyatını onun şəxsi fondundakı şəxsi vərəqələr, yarımçıq qısa tərcümeyi halı haqqındakı məlumat, «Şah İsmayıl» operasını yazarkən başına gələnlər haqqında xatirə xarakterli yazısı, məktublar, ömrünün üç ilini əhatə edən gündəlik və digər sənədlərə əsasən araşdırmaq lazımdır.

Şəxsi fond materiallarından mə'lum olur ki, Müslüm Məhəmməd oğlu Maqqomayev 1885-ci ildə Qroznı şəhərində milliyətcə çeçen olan dəmirçi Məhəmmədin ailəsində dünyaya gəlmişdir.

Qori müəllimlər seminariyasında oxuyarkən musiqiyə maraq və ciddi həvəs göstərən gələcək bəstəkar təhsilini bitirdikdən sonra Şimali Qafqazın Bekoviç kənd məktəbində musiqi müəllimi kimi fəaliyyətə başlayır. Oradan Lənkərana, Bakıya və Sabunçuya gələrək məktəblərdə musiqi fənnindən dərs demiş, işlədiyi məktəblərdə tələbələr xoru, xalq çalğı alətləri orkestri, rəqs dərnəyi, ictimai konsertlər təşkil etmişdir (bax: Azərbaycan MEA Əlyazmalar İnstitutu, f.25, s.v.158). O bununla kifayətlənməyib, bir müəllim kimi pedaqoji fəaliyyətini şagird emalatxanaları, təbiətsevərlər, etnoqrafiya, tətbiqi incəsənət və folkloru toplayan həvəskarlar dərnəyinin təşkilinə yönəlmişdir. Şəxsi fond materialları göstərir ki, o, insanların maariflənməsində, professional Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafında böyük rol oynamışdır.

Qori seminariyasında yaradıcılığa başlayan gənc Müslüm meylini skripkaya salmış və elə buradaca musiqi nəzəriyyəsini dərinlən öyrənməyə səy göstərmişdir. Bu sahədə biliyini artırmaq məqsədi ilə simfonik əsərlərə müraciət edərək, populyar vokal instrumental və orkestr üçün yazılmış əsərləri mənimsəməyə başlamışdır. Seminariyada təhsil alan tələbələrin iştirakıyla nəfəsli və simli orkestrlər yaradaraq, onlara rəhbərlik etmişdir.

Görkəmli bəstəkarın şəxsi fondunda, onun topladığı Azərbaycan musiqi folkloru hissəsində nota alınmış el nəğmələri əksəriyyət təşkil edir. Onun ilk böyük əsəri «Şah İsmayıl» operasının müxtəlif aktları, librettosu (1913), operada istifadə olunan balet səhnələri, orkestr üçün not nümunələri, həmin əsərin partiturası, və onun müxtəlif variantları verilmişdir. Həmin əsər 1-24 saxlama vahidi altında işlənilib katoloqlaşdırılmışdır.

Bəstəkarın şəxsi, fondunda 1932-1934-cü illərdə yazdığı «Nərgiz» operasının (15 s.v. ilə işlənmiş) ssenari, libretto, partitura və eskizləri, «Seyf əl-mülük» operasının librettosu, partitura və eskizləri, «İblis» operasının partiturası, operadan parçalar, müxtəlif alətlər üçün not yazıları, «Dəli Muxtar» baletinin librettosu, rapsodiya, Azərbaycan xalq mahnılarının, oyun havalarının nümunələri və muğamların not yazıları vardır.

Onun əsərlərinin müxtəlif variantlarda olması göstərir ki, bəstəkar yaratdığı musiqi əsərlərinə tənqidi yanaşmış, hər bir əsəri üzərində dəfələrlə işləyərək mükəmməlləşdirmişdir. Həmin təshih və əlavələr onun bəstəkarlıq üsulunu öyrənmək baxımından maraqlıdır.

Şübhəsiz ki, milli opera yaratmaq arzusunda olan gənc bəstəkar milli opera sənətimizin banisi Üzeyir Hacıbəyovun yaradıcılığından bəhrələnməli idi. Məhz həmin məqsədlə M.Maqomayev özünün rus dilində olan gündəliyində belə yazır: «Mən öz qarşımda Üzeyir Hacıbəyovun yazdığı şəkildə opera yazmaq vəzifəsini qoymuşdum. Lakin improvizasiya edilən muğamatdan başqa qalan bütün musiqi xüsusi tərzdə mənim öz yaradıcılığım olmalıdır» (bax: Azərbaycan MEA Əlyazmalar İnstitutu, f.25, s.v.151).

Beləliklə, Üzeyir bəyin yaradıcılığından bəhrələnərək ilk böyük əsəri olan «Şah İsmayıl» operası qələmə alınır. Şəxsi fondunda bu haqda da məlumat vardır ki, rus dilində olan həmin yazıdan bir neçə cümləni burada misal gətirmək istərdik:

«Bu, 1913-cü ildə olmuşdur. Mən Bakıda Çadrovı küçəsinin 77 №-li evində yaşayırdım...

...Bir gün Terequlov mənə dedi ki, «Səadət» məktəbində işləyən bir müəllim ona çox maraqlı bir əfsanə danışmış və əlavə etdi ki, o müəllim bu əsərə opera üçün libretto yazmaq arzusundadır. Belə ki, o adam həm də şairdir».

M.Maqomayev bunun ardınca həmin müəllimin Mirzə Qədir İsmayilzadə olduğunu və əsəri onunla birlikdə işlədikdən sonra başına gələn əhvalatları böyük ürək ağrısı ilə təsvir edir. O qeyd edir ki, nəhayət, opera səhnəyə hazır vəziyyətə gətirildi.

1916-cı ilin dekabrında operanın ilk tamaşası olmalı idi. Təəssüflər olsun ki, bu ərəfədə Tağıyev teatrı yandı.

Bütün bunlara baxmayaraq, «Şah İsmayıl» operası oynanılmış və geniş tamaşaçı kütləsinin yüksək rəğbətini qazanmışdır. Onun gündəlik və xatirə xarakterli yazıları əsasən «Şah İsmayıl» operası ilə bağlıdır. Bu opera 1924-cü ildə yeni quruluşda, 1930-cu ildə isə daha yeni redaktə ilə səhnəyə qoyulmuşdur. M.Maqomayev hər yeni tamaşa haqqında öz fikirlərini açıqlayır və onlardakı fərqli cəhətləri göstərir.

M.Maqomayev opera sənətinin inkişafında aktyor kollektivinin təşkilini əsas iş kimi qəbul edib. Bu haqda o qeyd edir ki, işin çətin cəhəti elə bu məsələ idi. Aktyorlar müxtəlif peşə sahibləri idilər. Məs: Məcnunu Hüseyinqulu Rzayev (Sarabski) oynayırdı ki, o, bəna idi. Sonralar isə şəhərin müxtəlif köşklərində su satırdı. Məcnunun anası rolunda Mirzə Muxtar Məhəmməd oynayırdı. O da rus-tatar məktəbinin müəllimi idi. Nofəl rolunda çıxış edən Hənəfi Terequlov da müəllim idi. Leyli rolunda oynamaq üçün qadın aktrisasımız yox idi. Bu rolları kişilər oynayırdılar. Leylini – Əhməd Ağdamski, Leylinin anasını – Mahmud Kazimovski və s. Hüseyin Hacıbababəyov, M.T.Bağirov, Nurməmməd Məmmədov, Əli Zülalov, Xəlil Hüseyinov, Hacıbaba Şərifov, Mirzə Muxtar Məmmədov və b. da qadın rolunda çıxış edirdilər.

M.Maqomayev 1911-ci ildən sonra səhnəyə gələn Yeva və Şura bacıları haqqında məlumat verərək qeyd edir ki, onlar türk dilini bilsələr də, bizim gözəl muğamlarımızı ifa edə bilmirdilər. O, sonralar səhnəyə gəlmiş Əzizə xanım, Həqiqət Rzayeva, Sürəyya Qacar, Xurşud xanım Qasımova, Fatma xanım və başqalarının ifaçılıq qabiliyyətindən söz açır.

M.Maqomayevin Azərbaycan radio verilişlərindəki fəal iştirakı, onun musiqi şöbəsinə fəaliyyəti də diqqətəlayiqdir. Şəxsi fondundakı sənədlər onu göstərir ki, daim axtarışda, inkişafda olan bəstəkarı istər radio və istərsə də açıq havada keçirilən konsertlərin repertuarı onu qane etmir və, türk musiqisinin inkişaf yolları, xalq musiqisindən bəhrələnməklə simfonik əsərlər yaratmağın faydalı olması barədə müxtəlif idarələrə təqdimat yazıb göndərir (bax: Azərbaycan MEA Əlyaz-

malar İnstitutu, f.25, s.v.151). O, türk operasının bədii hissəsinin müdiri kimi Böyük Dövlət Teatrının direktoru Səttarova 16.XI.1831-ci il tarixində yazdığı məktubunda Türk operasının pis vəziyyətə düşməsindən şikayətlənir, oynanılan əsərlərdə tələb olunan dekorasiya, qrim və kostyumların pis səviyyəsindən şikayətlənir. Tar musiqi alətinin simfonik orkestrdəki yerini müəyyənləşdirən bəstəkar türk operasının yüksəliş yollarını axtarıb tapır, bunu öz məruzə və çıxışlarında qeyd edir.

M.Maqomayevin şəxsi fondunda müxtəlif məzmunlu qeydlərə də təsadüf edilir. Bu qeydlər oynanılan əsərlərdəki kəsir cəhətləri göstərir və onların yenidən işlənilməsinin vacib olduğunu bildirir (Azərbaycan MEA Əlyazmalar İnstitutu, f.25, s.-v.152,153).

Bəstəkarın 1932-1936-cı illərdəki fəaliyyəti ilə əlaqədar qeydləri çoxdur. Bu qeydlər Türk operasının inkişaf tarixi üçün ilkin mənbə kimi öyrənilməlidir.

Şəxsi fondda müxtəlif əsərlərə yazılmış rəylərdən alınan məlumatlar göstərir ki, M.Maqomayevin «Şah İsmayıl» operası Tiflis Dövlət Operasında oynanılmış və böyük müvəffəqiyyət qazanmışdır (bax: Azərbaycan MEA Əlyazmalar İnstitutu, f.25, s.v.109). M.Maqomayev öz əsərlərinə yazılmış rəyləri qəzetlərdən kəsərək şəxsi fondunda saxlamışdır. Bunların hamısı, həttəbelə onun şəxsi fondunda ən kiçik həcmdə olan əsərlərinin oynanılması gününü elan edən qəzet kəsikləri də bəstəkarın həyat və fəaliyyətinin işıqlandırılmasında mühüm rol oynayır.

Şəxsi fondda saxlanılan, arayış və məktublardan belə məlum olur ki, bəstəkarın həyatının ən ağır dövrü onun açıq ağ ciyər vərəmi xəstəliyindən sonra başlayır. Bəstəkar bu amansız xəstəlikdən xilas olmaq üçün qalan ömrünü müxtəlif sanatoriyalarda keçirməli olur. Üzərində işlədiyi əsərləri, xüsusilə «Nərgiz» operasını məhz müalicəxanalarda yazır. Ailəsinə yazdığı əksər məktublarda xəstəliyindən, müalicəsindən söhbət açır, lakin həyatından gileylənmir. Nikbin ruhla həyat yoldaşı Baydigülə, oğlanları Məmməd və Cəmilə ürək-dirək verir, onlara müalicəxanalarda musiqi aləti olmasa da yaradıcılığını davam etdirdiyini bildirir. Lakin bu məktublarda bəzən ata qəlbi kövrələrək, hərdən «Дорогой Джамуля! Не хотел писать о том всем, что сомной происходит, чтобы не огарчать вас...» deyərək getdikcə pisləşən səhhəti barədə susa bilmir.

M.Maqomayevin şəxsi fondunda Üzeyir bəy Hacıbəyovun, Amiriqo, Klinson,

Tuqanov, Şərifov və başqalarının da məktubları saxlanılır.

Ü.Hacıbəyovun 24 may 1913-cü il də yazdığı məktubundan aydın olur ki, Azərbaycanın gələcək dahi bəstəkarı Üzeyir bəy artıq Peterburqda konservatoriyaya qəbul olunub və bu şəhərlə ilk tanışlığa başlayıbdır.

M.Maqomayevin zəngin şəxsi fondunda 188 saxlama vahidi altında beşyüzə yaxın sənəd mühafizə olunur ki, bunların hamısı Azərbaycan incəsənətinin, milli musiqi tariximizin öyrənilməsi və tədqiqi üçün dəyərli mənbədir.

Yaxın keçmişimizdə musiqi mədəniyyətimiz sahəsində əldə edilən bütün nailiyyətlərimiz görkəmli bəstəkarlarımız Ü.Hacıbəyov və M.Maqomayevin adı ilə bağlıdır.

İctimai xadim, böyük bəstəkar və ustad M.Maqomayev 2 iyul 1937-ci ildə Nalçik şəhərində ağ ciyər xəstəliyindən dünyasını dəyişmişdir.

M.Q.Məmmədova,
filologiya elmləri namizədi

OPERALARI

ŞAH İSMAYIL

I

Avtoqraf.

Yazılış tarixi: 1912-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir. Rus və Azərbaycan dillərində.

Ərəb və kiril əlifbası ilə qara mürekkəblə yazılmışdır. Əsərin mətninin librettosunu ərəb əlifbası ilə Qədir İsmayılzadə, rus dilində isə Müslüm Maqomayev yazmışlar.

Bəzi vərəqlərdə yazıların üzərindən xətt çəkilmişdir. Çəkilmiş xətlərin əksəriyyəti qırmızı karandaşladır.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasından I-V aktların librettosu.

Başlanır: Ey nəsimi-səba, rəhm qıl....

Bitir:... Məhv olacaqsan, məhv! Məhv! Məhv!

Ölçüsü: 17x21, həcmi: 95 vərəq, s.v. 33.

II

Avtoqraf.

Yazılış tarixi: 1912-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir

Rus və ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində cildsiz ümumi dəftərə bənövşəyi mürekkəb və qara karandaşla yazılmışdır. Dəftərin 1-ci vərəqi bir qədər cırılib götürülmüşdür. Həmin vərəqdə qara karandaşla bir kişi başı çəkilmiş, bir neçə not yazılmışdır. 11 vərəqdə bir ünvan qeyd edilmişdir. Çox yerdə qırmızı mürekkəblə və qara karandaşla düzəlişlər edilmişdir.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasının I-V aktlarının librettosu. Librettonun sözlərini ərəb əlifbası ilə Mirzə Qədir İsmayılzadə, rus dilində isə Müslüm Maqomayev yazmışdır.

Başlanır: Əhvalım, ey vəzirlər, bilməzəm neyçün,

Bitir: ... məhv olacaqsan, məhv! Məhv! Məhv!

Ölçüsü: 22x16 sm., həcmi: 30 vər. s.v. 33.

III

1912-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

9

Azərbaycan dilində. Mirzə Qədir İsmayılzadənin xətti ilə.
Ərəb əlifbası ilə qırmızı və bənövşəyi mürəkkəblə dama-dama dəftərə yazılmışdır.
Bir neçə vərəqdə Müslüm Maqomayevin xətti ilə rus dilində opera haqqında qeydlər vardır.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasının I-V aktlarının librettosu.

Başlanır: Vaqe olur Əslan şahin...

Bitir: ... bəndəyəm ki, dərğahi-soltanə yetmişəm
(musiqi)

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi: 21 vər. s.v. 33.

IV

Avtoqraf. 1912-1913-cü illər. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində.

Müslüm Maqomayev və Mirzə Qədir İsmayılzadənin xətti ilə.

Dama-dama və tək cizgili ümumi dəftərə qara, yaşıl, qırmızı rəngli mürəkkəblə və qara karandaşla yazılmışdır. Əksər vərəqlərdə qırmızı və qara mürəkkəblə düzəlişlər edilmişdir.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasından müxtəlif parçaların librettosu.

Başlanır: Əhvalat vaqe olur Əslan şahin...

Bitir: ...düşmənin olsun zayıllıq, ya şah!

Ölçüsü: müxtəlifdir; həcmi: 137 vərəq. s.v. 32.

V

Avtoqraf.

Bakı şəhəri. 5/IV-1919-1922-ci illər.

Qara, bənövşəyi, göy mürəkkəb və qara karandaşla rus dilində yazılmışdır. Düzəlişlər qırmızı mürəkkəblədir.

Düzəlişlərin əksəriyyəti səhv yazılmış hissələrin üzərinə yapışdırılan kağızda edilmişdir.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasında baletlərə və çalınan musiqi alətlərinə yazılmış notlar.

(Müxtəlif alətlərin partituraları). I-VI aktlar üzrə.

Notlarla başlanan, və bitən materiallara başlanır, bitirlər yazılır.
Ölçüsü: müxtəlif; həcmi: 47 vərəq. s.v. 7-11

VI

Avtoqraf. 1924-1931. Daşkənd, Bakı, Nikolayev.

Operanın partiturası. Notlar qara və bənövşəyi rəngli mürekkəblə yazılmışdır. Müəllif notların arasında qara və qırmızı karandaşla qeydlər aparmışdır.

Bəzən rus dilində müxtəlif illərə aid qeydlər də vardır. Bu qeydlərdəki xəttlər müxtəlifdir.

Məs: Николаев 1927 года 30 ноябрь.

Р-с-с-ф

12 февраля 1929 г. və imza.

VII

27.XI.25 Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Notlar bənövşəyi mürekkəb və qara karandaşla yazılmışdır.

Mətnin sözləri Azərbaycan dilində kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Partitura. I-IV aktlar.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 45 vərəq. s.v. 14

VIII

Gəncə-Bakı 1927-1932-ci illər.

Notlar Pivovarovun xətti ilə qara, göy və bənövşəyi mürekkəblə və qara karandaşla yazılmışdır.

Vərəqlər səhifələnməmişdir.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasında I-VI aktların partiturası.

Qeyd: Müəllifin özü tərəfindən rus dilində, müxtəlif illərə aid bəzi qeydlər edilmişdir (1927-1932-ci illər).

Ölçüsü: 29x38 sm., həcmi: 53 vərəq. s.v. 7

IX

17/VI-31- ci il. Daşkənd. M. Sipson.
Məzmunu: Musiqi alətlərinə yazılmış notlar. (partitura)
Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 112 vərəq. s.v. 7-11

X

Not.

Daşkənd 22.VI-1931.

Notlar qara və yaşıl mürəkkəblə yazılmışdır. Mətnin sözləri Azərbaycan dilində latın, kiril və əski əlifba ilə qara və yaşıl mürəkkəblə yazılmışdır. Vərəqlər köhnəlmişdir.

Qeydlər azərbaycan və rus dilində, əski və kiril əlifbası ilə göy və qara karandaşla yazılmışdır. Bəzi qeydlər qırmızı mürəkkəblədir. 15 vərəq ağ buraxılmışdır.

Məzmunu: Şah İsmayıl operasının partiturası (I-VI aktlar).

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 211 vərəq. s.v. 14.

XI

Avtoqraf.

1932. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Cildi üzərində lira şəkli olan dermantin çəkilmiş kartondandır.

Notlar ağ və sarı vərəqlərə qara karandaşla yazılmış, qırmızı karandaşla düzəlişlər edilmişdir. Qeydlər rus dilindədir. Başlıqlar qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır. İki vərəq cırılmış, 11 vərəq yazılmamışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Şah İsmayıl operasının I-VI aktlarının notları.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 140 vərəq. s.v. 15

XII

Avtoqraf – notlar.

Sözləri latın əlifbası ilə Azərbaycan dilində, kiril əlifbası ilə rus dilində qara mürəkkəblə, notları isə qara mürəkkəb və qara karandaşla yazılmışdır.

Başlıqlar latın və kiril əlifbası ilə çap hərfləri şəklində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Cildi kartondandır.
Qeydlər qara və qırmızı karandaşla rus dilindədir.
Məzmunu: I-VI aktların partiturası.
Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 69 vərəq. s.v. 14

XIII

Avtoqraf – notlar.
Nə vaxt, harada yazıldığı qeyd edilməmişdir.
Qara və göy mürəkkəblə, qara karandaşla yazılmışdır. Düzəlişlər qırmızı mürəkkəblədir.
Hər musiqi aləti üçün ayrıca başlıq yazılmışdır. Başlıqlar kiril, latın və ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində yazılmışdır. Violon, klarnet, faqot, bas, fleyta və qramlin musiqi alətləri üçün yazılmış notlardır.
Məzmunu: I-VI aktlardakı müxtəlif alətlərin partiturası.
Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 164 vərəq. s.v. 9

XIV

Avtoqraf – notlar.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Əlyazması qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözləri Azərbaycan dilində latın və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.
Qeydlər qara və qırmızı mürəkkəblədir.
Məzmunu: Şah İsmayıl operasında oxunan ariyalara yazılmış notlar və I-VI aktlarda müxtəlif alətlərin partiturası.
Ölçüsü: 29x38 sm., həcmi: 59 vərəq. s.v. 8

XV

Avtoqraf – notlar.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar qara mürəkkəblə, sözləri rus və Azərbaycan dillərində qara karandaş və bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır. Vərəqlər köhnəlmişdir. 6 vərəq ağ buraxılmışdır.

Başlıqlar bənövşəyi rəngli mürəkkəblə yazılmışdır. Ariyalar latın əlifbası ilə Azərbaycan dilindədir.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Şah İsmayıl operasına yazdığı xor partiturası.

Ölçüsü: 24x31 sm., həcmi: 107 vərəq. s.v. 11

XVI

Avtoqraf – notlar.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar bənövşəyi mürəkkəblə, qeydlər göy karandaşla rus dilində yazılmışdır.

Məzmunu: I-VI aktların partiturası.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 49 vərəq. s.v. 13

XVII

Avtoqraf – notlar.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Mətnin sözləri Azərbaycan və rus dillərində əski, latın və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Əlyazmanın əvvəli naqisdir.

Məzmunu: I-V aktlar. I, II, III, V aktlardan hissələrin partiturası.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 99 vərəq. s.v. 13, 12

XVIII

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi, qara və yaşıl rəngli mürəkkəblə, ayrı-ayrı vərəqlərin hər iki üzünə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasından müxtəlif parçaların librettosu.

Başlanır: О, мой владвека , в минуту тяжелых...

Bitir: «Везир! Как?!»

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 45 vərəq. s.v. 32

XIX

Avtoqraf.

Tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməyibdir.

Bir cildlik ümumi dəftərə qara və bənövşəyi mürekkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasından Gülzar və Şah İsmayılın dueti və «Qoca ərəbin ariyası»nın partiturası. Sənəddə «Танец турчанки» - türk qadınının rəqsinin partiturası və orkestrrovkası da verilib.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 215 vərəq. s.v.110

XX

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməyib. Azərbaycan dilində qara və bənövşəyi mürekkəblə birmil ümumi dəftərə latin əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının səhnələşdirilmiş librettosu.

Başlanır: Əhvalım, ey vəzirlər bilmirəm nədən...

Bitir: ...Bizi şad eyləyəcəkdir bu həyatın gedişi.

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi 48 vərəq. s.v. 119

XXI

Yazıldığı tarix və yeri qeyd olunmayıb.

Qara mürekkəblə ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının səhnələşdirilmiş mətni.

Başlanır: Birinci pərdə. Səhnə vaqə olur Şah Abbasın sarayında.

Bitir: ...bica bu ahi-fəğan etdin.

Ölçüsü: 17x21 sm, həcmi: 48 vərəq. s.v.119

XXII

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan dilində ərəb və latin əlifbası ilə.

Sarımtıl cizgisiz vərəqlərə bənövşəyi rəngli mürekkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının ariyaları üçün yazılmış mənzumələr.
Başlanır: Gülüzar, gəl gedək, sıxılıb qalma...
Bitir: ...Gedək, qalmaq eyibdir.
Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 7 vərəq. s.v. 35

XXIII

Yazılış tarixi və yeri qeyd olunmayıb.
Azərbaycan dilində ərəb əlifbasında sarımtıl makina vərəqlərinə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasından səhnələr.
Başlanır: Birinci məclis. Vəzir padşaha:
Şahım, sənın qəlbını incidəndə bir səhər...
Bitir: ....qoy sənə yar olsun hər zaman səltənət.
Ölçüsü: 22 x 30 sm, həcmi: 11 v. s.v.119.

XXIV

1910-cu il.
Daşbasma.
Azərbaycan dilində ərəb əlifbası ilə yazılmışdır. Kitabda qara karandaşla illüstrasiyalar çəkilib.
Məzmunu: «Şah İsmayıl dastanı».
Ölçüsü: 15 x 23 sm, həcmi: 40 səhifə, s.v.97

XXV

Bakı. 5 oktyabr 1932-ci il, Azərbaycan dilində makina çapı.
Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının qısa məzmunu. Sondan naqisdir.
Başlanır: Şah İsmayıl...
Dirijor...Əsərin avtoru Maqomayev...
Bitir: ...Sevgili bir şey olduğunu təkrar edəcək öz simasını

Ölçüsü: 22x30 sm., həcmi: 10 vərəq. s.v. 120

XXVI

1934-1935-ci il.

Rus dilində.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının proqramı (Əsər oynanılarkən tamaşaçılara verilən proqramdır. Burada 1 vərəqdə M.Maqomayevin şekli və sonra əsərin pərdələrinin qısa məzmunu verilir).

Ölçüsü: 12 x 18 sm, həcmi: 3 vərəq. s.v.167.

XXVII

Rus dilində.

Məzmunu: Azərbaycan Dövlət Lenin ordenli Opera və Balet Teatrının «Şah İsmayıl» operasının 1947/48-ci il mövsümü üçün tərtib etdiyi proqram.

Ölçüsü: 16x29,5 sm., həcmi: 4 vərəq. s.v. 169

«XORUZ BƏY» MUSİQİLİ KOMEDİYASI

I. Avtoqraf.

25/11-1929. Yazıldığı yeri qeyd edilməyib.

Rus dilində bənövşəyi, göy və qara rəngli mürəkkəblə tək cizgili ümumi dəftərə yazılmışdır.

Məzmunu: «Xoruz bəy» musiqili komediyasının I-IV pərdələrinin librettosu.

Başlanıq: I. Хоруз бей- старый- богатый представител старой Турции...

Bitir: ... Хор и танец освободит турчанке.

Занавес . Конец.

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi: 112 vərəq. s.v.119

II. Avtoqraf.

Bakı. 1929-cu il.

Başlıqlar rus və Azərbaycan dilində, mətni Azərbaycan dilində latın əlifbası ilə. Cildi əvəz edən 1 vərəqdə əsərin adı, müəllifi və ili qeyd edilmişdir. 14-cü vərəq yazılmayıb, ağ buraxılmışdır.

Məzmunu: 4 pərdəli musiqili komediya. Klavir parçalar.

Başlanır: Allegro nontropo...

Bitir: ... Seqno Bazdan.

Qeyd: Əsər hissə-hisə başqa saxlama vahidlərində də qeydə alınıb. Onlar aşağıda qeyd edilir.

Partitura (s.v.108, 119).

Müxtəlif alətlərin səsləri (s.v.112).

Musiqi nömrələrinin siyahısı (s.v.119).

Klavir-tam (s.v.111).

Ölçüsü: 27x35 sm., həcmi: 22 vərəq (22-14). s.v. 16

III. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd oldunmayıb.

Rus dilində göy, qırmızı mürəkkəb və qara karandaşla dama-dama dəftər vərəqinə ilk variant kimi yazılmış və üzərində düzəlişlər aparılmışdır.

Məzmunu: «Xoruz bəy» musiqili tamaşasında musiqi nömrələrinin siyahısı.

Başlanır: 1 акт увертюра...

Bitir: ... Контур куп о новых словарь.

Ölçüsü: 17x21,5 sm., həcmi: 7 vərəq. s.v. 119

IV. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə dama-dama və cizgili dəftər vərəqinin bir üzünə yazılmışdır. 12 vərəq ağ buraxılmışdır.

Məzmunu: I-IV pərdələrin librettosu.

Başlanır: Sayfaadin (читал газету в слух)

Bitir: Танец турчанки.

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi: 160 vərəq. s.v. 30

V. Avtoqraf və m. çarı.

Yazıldığı tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Şagird dəftərlərinə bənövşəyi və göy rəngli mürəkkəb və qara karandaşla latın əlifbası ilə Azərbaycan, kiril əlifbası ilə rus dilində yazılmışdır.

Məzmunu: «Xoruz bəy» musiqili komediyasının librettosu.

Başlanır: Xoruz bəy 70 yaşında...

Bitir: ... Azadlığa çıxan türk qadınları rəksi və xor.

Ölçüsü: 17x23 sm., həcmi: 67 vərəq. (10 dəftər) s.v. 120

VI. Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan dilində bənövşəyi mürəkkəblə birmil ümumi dəftərə latın əlifbası ilə yazılmışdır. Mətnin üzərində bəzən qara karandaşla düzəlişlər aparılmışdır.

Məzmunu: «Xoruz bəy» musiqili komediyasının librettosu. Tərcüməçi Əsəd Tahirovdur.

Başlanır: Xoruz bəy 70 yaşında...

Bitir: ... Azadlığa çıxan türq qadınları rəksi və xor.

Pərdə.

Ölçüsü: 17x23 sm., həcmi: 78 vərəq. s.v. 120

VII. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara karandaşla, birmil dəftər vərəqlərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Xoruz bəy» musiqili komediyasından partitura-parçalar.

Başlanır: И так, мы сегодня в Е-в-р-о-пе- в троём занавес...

Bitir: Notla.

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi: 14 vərəq. s.v. 119

VIII. Azərbaycan dilində latın əlifbası ilə makina çapı .

Məzmunu: «Xoruz bəy» operasının librettosu. Qaralama və ağılama şəklində. Qaralamada Müslüm Maqomayev qara karandaşla redaktə işi aparmışdır.

Başlanır: Bir quşiyəm – xoruz gibi yaşaram...

Bitir: ... Azadlığa çıxan turg kadınlarının rəqsi və xor.

Pərdə

Ölçüsü: 23x37 sm., həcmi: 82 vərəq. s.v. 119

«Dərviş»

Bakı, 1931-ci il.
(Dram əsərinin partitura və orkestrrovkası)
Başlanır və bitir notla.
Ölçüsü: 23 x30 sm, həcmi: 101 v. s.v.11

«Ölülər»

Avtoqraf. Notlar.
1932-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Azərbaycan və rus dilində qara mürəkkəblə not dəftəri vərəqlərinə yazılmışdır.
Sözlər latın və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.
Məzmun: «Ölülər» pyesinə yazılmış musiqi. Partitura, klavir, eskizlər.
Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 65 vərəq. s.v. 22

«Nərgiz» operası

I. Avtoqraf.
25 noyabr 1932-ci il. Yazdığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində.
Makina çapı ilə saya vərəqlərdə yazılmışdır. Müslüm Maqomayevin öz xətti ilə bəzi vərəqlərdə əlavə qeydlər vardır. Qeydlər göy mürəkkəblə və qara karandaşladır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının librettosu. I-V aktlar.
Başlanır: Пьеса это относится к тому периоду...
Bitir: ...Алескер и Наргиз счастливы.
Ölçüsü: 20x30 sm., həcmi: 7 vərəq. s.v. 24

II. Bakı 25.XI-1932 və Kislovodsk 20.VII-34.
Rus və Azərbaycan dilində M.S.Ordubadi və M.Maqomayevin xətti ilə müxtəlif nüsxələrdə.

Rus, latın və ərəb əlifbası ilə müxtəlif dəftər vərəqlərinə qara, bənövşəyi mürəkkəblə və qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: "Nərgiz" operasının librettosu. I-V və I-III aktlar.
Başlanır: Пьеса это относится...

Bitir: ...Ey dünya tez devril, ey duman çəkil

Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 55 vərəq. s.v. 25

III. Bakı şəhəri. 1933-cü il.

Rus dilində birmil dəftərə makina çapı ilə yazılmışdır. Dəftərin 1 vərəqində bənövşəyi mürəkkəblə latın əlifbası ilə əsərin və müəllifin adı qeyd edilmişdir.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin «Nərgiz» operasının I-V aktlarının ssenarisi.

Başlanıq: Пьеса это относится к периоду 1920 г...

Когда Красные части направлялись на Баку.

Bitir: Заключительный торжественный хор победителей.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 10 vərəq. s.v. 26

IV. Avtoqraf. Notlar

Bakı şəhəri. 23 yanvar 1884.

Not vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: III-IV-V aktlarının partiturası və eskizlər.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 79 vərəq. s.v. 6

V. Bakı, 1934-cü il.

Azərbaycan və rus dillərində. Dama-dama ümumi dəftərə qara, bənövşəyi mürəkkəb və qara karandaşla rus dilində. Latın əlifbası ilə Azərbaycan və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: 5 pərdəli «Nərgiz» operasının librettosu. Qeydləri rus dilindədir.

Başlanıq: Действующиe лица.

Нeргиз – дочь бедняга Гасан- киши.

Bitir: Bu səslər istiqbal səsi!...

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 72 vərəq. s.v. 120

VI. Avtoqraf.

1934-cü il. Yazıldığı, yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə ümumi dama-dama dəftər vərəqinə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının librettosu. I-V aktlar.

Operanın libretosunu M.Maqomayev və M.S.Ordubadi yazmışdır.

Başlanıq: Действующиe лица...

Bitir: ... Səslər – istiqbal səsi!...

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 73 vərəq. s.v.24.

VII. Avtoqraf.

Bakı. 1935.

Azərbaycan rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə, bənövşəyi mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının 1 aktının partiturası.

Başlanır: Увертюра. Торжественно...

Bitir: ... Занавес. Конец 1 акта.

Ölçüsü: 22,5x31 sm., həcmi: 264 səh. s.v. 101.

VIII. Avtoqraf.

Bakı, 23.VIII.1935.

Azərbaycan və rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə bənövşəyi mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının II-III aktının partiturası.

Başlanır: II akt. Cahan, Naz-naz və əksər xanımlar...

Bitir: ... Конец III акта.

Ölçüsü: 22,5x31 sm., həcmi: 326 səh. s.v. 102

IX. Avtoqraf.

Bakı, 29.XI-1935.

Azərbaycan və rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə, bənövşəyi mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının IV-V aktlarının partiturası.

Başlanır: IV акт. Антракт и хор бедноты.

Bitir: Конец, 29.XI.35.

Ölçüsü: 25,4x31 sm., həcmi: 310 səh. s.v. 103

X. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir. Azərbaycan və rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə qara mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının uvertürası.

Başlanır: Из оперы «Наргизь». Увертюра.

Bitir: Notlarla.

Ölçüsü: 24x36 sm., həcmi: 47 səh. s.v. 104

XI. Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan dilində not dəftərinə yazılmışdır. Mətni qara mürəkkəblədir.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının 1 aktından Ağalar bəyin ariyası.

Başlanır: M.Maqomayev...

Ariya

Из 1 акта оперы «Наргизь»

Bitir: Notlarla.

Ölçüsü: 25,36 sm, həcmi: 15 vərəq. 30 səhifə. s.v. 105

XII. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Not vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözləri Azərbaycan dilində latın əlifbası ilədir.

Məzmunu: «Nərgiz» operasında oxunan mahnılar və çalınan musiqi alətləri üçün not. III-V aktlar (134 vər), surət. I-V aktlar, surət. Müxtəlif parçalar («Əliyarın ariyası», «Ağalar bəyin ariyası», «Bədəl və Ağalar bəy», «Həsən kişi və Ağalar bəy» və başqaları).

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 134 vər. s.v.5

XIII. Bakı. 25 noyabr 1932-ci il.

Rus dilində makina ilə.

Cildini əvəz edən cizgili kantor vərəqində latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Nərgiz. Operanın librettosunda Muslim Maqomayev sözləri yazılmışdır.

Məzmunu: I-V aktların ssenarisi.

Başlanır: I. Наргиз- дочь бедняка 18 лет.

Bitir: Веселым хором победившего пролетариата закончивается.

Ölçüsü: 21x28 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 28

XIV. 1938. Çap kitabı. Rus dilində.

Moskvada Azərbaycan İncəsənət dekadası barədə.

«Nərgiz» operasının mətni və aktyorlarının şəkilləri.

Məzmunu: M.Maqomayevin «Nərgiz» operası haqqında ön söz, Niyazinin dirijor kimi fəaliyyəti haqqında və onun şəkli, Həsən Mustafayevin, İsmayıl Axundovun və xormeystir A.Grossmanın şəkilləri və onlar barədə yazı.

Başlanır: notla...

Bitir: ...Ленина- Сталина знамя.
Станет свободным народ.
Хор повторяет эту песню.
Конец.

Ölçüsü: 17x25 sm., həcmi: 47 vər. s.v. 168

XV. Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Azərbaycan dilində latın əlifbası ilə yazılmışdır.
Makina çapı.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının səhnələşdirilmiş mətni.

Başlanır: Dəyirmanın yanında kəndlilər...

Bitir: ...dəmir qəfəsimdir bu dünya.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 21 vər. s.v. 119

Proqram

«Nərgiz» operasının proqramı. Azərbaycan və rus dillərində. Makina çapı.
6 ədəd proqramdır.

Ölçüsü: 14x22 sm., həcmi: 126 vər. s.v. 168

«Dəli Muxtar»

I. Avtoqraf.

3.VI.1936. (4 aktda balet).

Rus dilində qara mürəkkəblə dama-dama dəftərə yazılmışdır. Libretto və musiqisi M.Maqomayevindir.

Məzmunu: «Dəli Muxtar» baletinin məzmunu, əsərdəki şəxslərin adları və vəzifələri haqqında məlumat verilmişdir.

Qeyd: «Dəli Muxtar» baletinin makina çapı 114 №-li saxlama vahidindədir.

Başlanır: Действующие лица.

...Гасан – пред райсовета.

Bitir: ...Танцы и игры всех народностей ЗОФСР.

Занавес.

Конец. 3/VI. 1936г.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 10 vər. s.v. 115

II. 4 aktda balet.

Rus dilində makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: «Dəli Muxtar» baletinin librettosu.

Başlanıq: «Дели Мухтар». Балет 4 актах. Либретто и музыка М.Магомаева...

Bitir: ...Танцы и игры всех народностей ЗОФСР.

Конец.

Ölçüsü: 20x28 sm., həcmi: 8 vər. s.v. 119

«İblis»

Avtoqraf notlar.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Sözləri kiril əlifbası ilə rus, əski əlifba ilə azərbaycan dilində yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin «İblis» operasında çalınan musiqi alətlərinə yazılmış notlar. Parçalar, partitura, klavir, müxtəlif alətlərin səsləri.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 95 vər. s.v. 1

«Seyfəl-Mülük»

I. Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində, ərəb və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Bir-birinə tikilmiş dama-dama və tək cizgili üç şagird dəftərinə bənövşəyi rəngli mürəkkəb və qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: «Seyfəl-Mülük» operasının librettosu.

Başlanıq: Комната Сейфаль- Мюлька.

Bitir: ...в сторону. Ария любви.

Ölçüsü: 17x22., həcmi: 386 vər. s.v.29, 120

II. Tarixi və yazıldığı yeri qeyd olunmayıb.

Azərbaycan və rus dillərində bənövşəyi mürekkəblə, əski və kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: «Seyfəl-mülük» dən bir parça.

Başlanır: Xəyali-sürət deməyin ona ki candır.

Canlar də onun kimi yalandır.

Bitir: Ömrü gurusun, həm barsız qalsın.

Ölçüsü: 13x22 sm., həcmi 9 vər. s.v.120

SƏRGÜZƏŞTİ-SƏFƏRNAMEYİ-ŞƏHZADEYİ-AZADƏ SEYFƏL-MÜLÜK MİRZA

Səfərül-müzəffər 1342 hicri (miladi 1924)-ci il. Əski əlifba ilə Azərbaycan dilində. Cildi kağızdandır.

Məzmunu: «Seyfəl-mülük» dastanı.

Ölçüsü: 17x22 sm., həcmi: 44 səh., s.v. 96

Üzeyir Hacıbəyov və Müslüm Maqomayev (Azərbaycan türk el nəğmələri)

M.Maqomayevin xətti ilə.

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara karandaş və qara mürekkəblə yazılmışdır. Düzəlişlər qırmızı mürekkəblədir.

Məzmunu: I hissədə Üzeyir Hacıbəyov və Müslüm Maqomayev tərəfindən nota alınmış 20 nəğmə vardır. Nəğmələri Cabbar Qaryağdıoğlu oxumuşdur.

II hissədəki 14 nəğmə Hacıbəyov qardaşları tərəfindən toplanıb, nota alınmışdır. Tərtib və tənzimləyəni M.Maqomayevdir.

Başlanır notla – bitir notla.

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 24 vər. s.v.18

XALQ MAHNILARI

Üzeyir Hacıbəyov və Maqomayev

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində notlar qara karandaşla və qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözləri latın əlifbası ilə Azərbaycan və kiril əlifbası ilə rus dilindədir. Düzəlişlər qırmızı mürəkkəblədir.

Mahnılar Üzeyir Hacıbəyov və Müslüm Maqomayev tərəfindən nota salınmış və onları məşhur xanəndə Cabbar Qaryağdıoğlu ifa etmişdir.

Tərtib və tənzim edən M. Maqomayevdir.

Məzmunu: Azərbaycan xalq mahnıları «Gəl-gəl», «Gözəlim sənsən», «Uca barıdan aşaram», «Küçələrə su səpmişəm», «Üç telli durna», «Ya ləli», «Anama deyın», «Eşitmişəm təzə fayton almısan», «Dağıstan dağ yeridir», «Həştərxana gedən».

Başlanır: Notla.

Bitir: Notla.

Ölçüsü: 26x34 sm., həcmi: 13 vər. s.v. 18

Mahnı

1927-ci il.

Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Mahnının adı və sözləri yazılmamışdır.

Əsər notla başlanıb, notla bitir.

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vər. səh. 1b, 5a, 5b. s.v. 18

MAHNILAR

«Köylü qadın inək sağarkən»

Avtoqraf.

1927-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində notlar və mahnının sözləri not vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Başlığı əski, mahnının sözləri isə latın əlifbası ilə Azərbaycan dilindədir. Göy rəngli karandaşla düzəliş verilmişdir. Qırmızı karandaşla notun bir hissəsi pozulmuşdur. Vərəqin ikinci üzündə qara karandaşla mahnının sözləri yazılmışdır.

Əsər notla başlayıb, notla bitir.

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 18

AZƏRBAYCAN XALQ MAHNILARI, OYUN HAVALARI, OPERA VƏ MUĞAMLARININ PARTİTURASI

Avtoqraf.

Bakı, 1928.

Not dəftərinə qara karandaşla yazılmışdır. Sözləri Azərbaycan dilindədir.

Məzmunu: «Azərbaycan çöllərində» (səh.1-16), «Şüştər rəngi» (vər.17-21), (səh.21-27-yədək vərəqlər azdır – yazılmamışdır, «Xoruz bəy» dən partitura, parçalar (vər.27-30), vər 30-32 yazılmayıb, «Turacı» oyun havası partiturası (vər.33-37), vər. 37b-40b yazılmayıb, ağ qalıb, «Şur təsnifi» nin partiturası (vər.41-43), vər.48-46 yazılmayıb, «Tehrani» partitura (vər.47-49), vər.50-52 yazılmayıb. «Xalq mahnısı» partitura (vər.53a-53b), «Xoruz bəy»dən kupletlər partitura (vər.55-58), vər.58-62 yazılmayıb. «Bu dünyada daş yüklədim» partitura (vər.62-65). «Xoruzkotur» xalq mahnısı partitura (vər.66-67). «Xalq mahnısı» – partitura (vər.70-74). «Zöhrə» partitura (vər.79-80). «Xoruz bəy» dən xor-partitura (vər.83a-83b). «Çeçen ləzginkası» – partitura (vər.85), «Vaxt var iknə» - partitura (vər. 87-91). «Bağa girdim» talış mahnısı – partitura (vər.91-93). «Səndən mənə yar olmaz» – partitura (vər.96-97). «Gül açdı» xalq mahnısı – partitura (vər.100-101), «Xoruz bəy»dən parçalar – partitura (vər.102-104), (vər. 104-107 yazılmayıb). «Şüştər rəngi» – partitura (vər.101-103), vər.104-106 yazılmayıb., «Şüştər rəngi» – partitura (106-108. vər.109-111 yazılmayıb).

Ölçüsü: 26x35 sm., həcmi: 111 vərəq. s.v. 108

Avtoqraf.

Yazılış tarixi: 1928-ci il.

Yazıldığı yerl qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblədir. Sözləri latın əlifbası ilə. Azərbaycan dilindədir.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin bəstələdiyi «Azərbaycan», «Zübeydə», «Nilufər» və Azərbaycan oyun havalarından «Turacı», «Tərəkəmə», «Fason», «14», «Koroğlu», «Azərbaycan xalq muğamı», «Rəngi şahnaz» a yazılmış notlar.

Notla başlayıb, notla bitir.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 17 vərəq. s.v.18

Avtoqraf.

1928-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Azərbaycan dilində. Başlıqlar qara mürəkkəblə latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Notlar çox səliqə ilə not vərəqlərinə düzəlişsiz yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Azərbaycan xalq mahnılarından «Dərya kənarında», «Ay qız kimin qızısan?», «Şalon gəlir», «Göydə göyərçin olar», «Savalanın bir üzü», «Bağa girdim», «Hi lalo», «Kaman», «Gözləri qara», «Qaşın arasında xalı» və «Çiçi-çiçi» üçün yazdığı notlar.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 10 vərəq. s.v. 23

Mahnılar və marşlar

1929-1934.

«Bağçadan gələn səs» (1929), «Gül açdı» el mahnıları, adsız mahnılar, «Pioner marşı», «Pişdəramədi çəhariğahı», «Ləzginka», «Bizim raport» kimi filmindən parçalar (1932), «Şüştər dəramədi», «Gözəlim sənşən», «Əsgərani», «Türk rapsodiyası», «Ceyran», (12.XII. 1933, Bakı), «Marş», (17-ci partiya qurultayına həsr edilib. «Bakı», 11.1.1934), «Turacı» (Bakı, 1931), «Ləzginka», «Ağacaul», «Marş irəli» (17- ci partiya qurultayına həsr olunub (1934).

Qeyd: mahnıların sırası dəftərdə olduğu kimi qeyd edilir.

Ölçüsü: 23 x30 sm, həcmi: 9 vərəq. s.v.110.

RƏQSLƏR

Avtoqraf.

1929-cu il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Sözləri Azərbaycan və rus dillərindədir.

Notlar, not dəftərinə qara və bənövşəyi mürəkkəblə yazılmış, qara, göy və qırmızı mürəkkəblə düzəlişlər aparılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan və erməni xalqlarının «Turacı», «Dərviş» və «Knarik» rəqslərində müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 155 vərəq. s.v. 23

Qeyd: Həmin əsərlər aşağıdakı s.v.-də də qeydə alınılar:

Partitura. 2. (1931). S.v. 110.

Klavir (1931). S.v. 110.

Orkeströvka haqqında məlumat. s.v. 113.

«Bahar»

(Sözləri M.S.Ordubadinin, musiqisi M.Maqomayevindir).

Bakı, 1931.

Qara karandaş və qara mürəkkəblə not vərəqlərinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Bahar» mahnısının partiturası.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 3 vərəq. s.v. 109

Marşlar

Avtoqraf.

1931-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Notlar qara və bənövşəyi mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır. Düzəlişlər qara karandaşla aparılmışdır.

Vərəqlər ayrı-ayrıdır.

Məzmunu: Marşlar. Partitura və müxtəlif alətlərin səsləri, orkeströvka haqqında məlumat. «Pionerin marşı» və «İrəli marşı» (-«İrəli marşı» nın qarşısında rusca (к новым победом) (17 парт. сезд) sözləri yazılmışdır.

Ölçüsü: müxtəlifdir., həcmi: 75 vərəq. s.v. 20, s.v.113.

Qeyd: Həmin marşların partiturası və orkeströvkası başqa s.v. altında da saxlanılır.

«Pionerlər marşı» (1930) s.v.110.

«Marş irəli» (1931) s.v.110.

Partitura. 2 nüsxə. s.v. 110

Orkeströvka haqqında məlumat.

Qeyddəki materiallar ayrıca təsvir olunubdur.

S.v.113.

«Bizim kənd»

(Musiqisi M.Maqomayevin sözləri M.S.Ordubadininindir)

Bakı, 1932.

Azərbaycan dilində qara mürəkkəblə not kağızına latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: «Bizim kənd» mahnısının partiturası.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 109

«Tarla»

(Musiqisi M.Maqomayevin, sözləri M.S.Ordubadinindir)

Bakı, 15.III.1933-cü il.

Azərbaycan dilində not dəftərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözlər latın əlifbası ilədir.

Məzmunu: «Tarla» mahnısı. İki variantda. Mahnının partiturası.

Başlanır və bitir notla.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 4 vərəq. s.v.109

«Kolxozçular marşı»

(Sözləri M.S.Ordubadinin, musiqisi M.Maqomayevindir)

Bakı, 1933.

Notlar bənövşəyi mürəkkəblə hazır not dəftəri vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Mahnının partiturası.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.109

Məcmuə

M.Maqomayev el mahnıları və oyun havaları

(orkestr üçün)

Nota alınma tarixləri qeyd edilməyibdir.

Mahnılar: 1900-1931-ci illərdə toplanmışdır.

Azərbaycan və rus dillərində not kitabına qara mürekkəb, latın və kiril əlifbası ilə yazılmışdır. 8 vərəq əvvəldən, 51+19=70 vərəq ortadan, 21 vərəq sondan yazılmışdır.

Məzmunu: «Dərya kənarında», «Xurcun», «Uca dağlar», «Göydə göyərçin olar», «Gözəlim», «Gəl-gəl», «Durna», «Bu dünyədə daş yüklədim», «İrani», «Pambux», «Təsni-fi-şur», «Mahuzər», «Ağac başında kora», «Cigi-cigi», «Qaşın arasında xalı», «O xal nə xaldır», «Bağa girdim», «Şalon», «Dağıstan», «Küçələrə su səpmişəm», «Səyid Abbas» (Sarabskinin səsinə yazılıb), «Gül bağçada», (Qəmbər Zülalovun səsinə), «Səndən mənə yar olmaz», «Mən Abbasam» (20.III.30. Qurban Primov), «Qalaliyam»

Qeyd: M.Maqomayev burada belə bir qeyd yazıb: Записано гол. Арт. Сарабского. По его словам он эту песню перенял у известного певца Мугбила в 1900 году.

«Bahar», «Mən gəlirdim» (с голоса Сарабского), «Kəşmiri şal» (с голоса Калантарлы). «Nigar», «Həngami-mey», «Aman nənə», «Yeri ha», «Paraxod», «Ha dili-dili» (taliş) (с голоса Калантарли Минаввар, 1935 г.), «Osmanlı», «Vaxt var ikən», «Qorciyaşvili», «Gül Nazanım», «Sarı bülbül», «Əmi oğlu» (с голоса артиста Исмаила Эль-оглы), «İndiko» (İran), «Kusar-çay» (записано с игры на тапе Курбана. По его словам он перенял этот танец у дудучки из Александропол лет 25 тому назад), «Vəpövşə» (30.VI.1930). (Записан с игры на тапе Курбана Примова. Этот танец он принял у ашигов сел. Гюладли. Лет 25 тому назад. Название «Vəpövşə» дано Джаббаром Карягды оглы), «İnnabi» (записано с игры на тапе Курбана Примова. 30.VI.1930 г... «Şuşaniq» (erməni rəqsi). «Aşxabadi», «Zibeydə» (с пластинки наигранной на тапе Балой). «Rast» (записан с игры на тапе Курбана), «Turacı» (тоже). «Rəngi-mahur» (тоже). «Rəngi-rast», «Azərbaycan», «Kor oğlu», «Rəng», «Durand», «Şubani». «Aloşa» (29.V.31. записано с игры на гармоне Атефа Алиева).

«Beş atılan» (записано с игры на гармоне Атефа Алиева. Он перенял этот танец лет 15 тому назад у зурначей).

«Tərəkəmə». (2.1.1928 г.).

«Altı nömrə». (с игры на гармоне Атифа Алиева).

«Qəşəng». (тоже с игры Алиева).

«Sevran». (тоже).

«Xalabacı».

«Lətifə» (2.VI/1931.).

«Tehrani».

«Əsgərani».

«Bruluyant».

«Eravan guşəsi».

«Andican», «Onlık», «Bala-begi», «Cim-kala», «Yulduz», «Telefon», «Dilican», «Napoleon», «Köçəri», «Yapon Mirzeyi», «Nilufər», «Manucar», «Züleyxa», «Şalaxo», «Qızıl gül», «Rəngi-Çargah», «Pişdəramədi-Mahur», «Ekspress», «Dərviş xan (iran), «Keçi məməsi».

El mahnıları, oyun havaları və muğamların orkestrrovkası.

Cəmi 92 vərəq.

Başlanır: Dərya kənarında.

Bitir: Записано с голоса арт. Гаджибабабекова Гусейн- аги.

Ölçüsü: 18x27 sm., həcmi: 160 vərəq. s.v. 106.

OYUN HAVALARI VƏ MAHNILAR

Azərbaycan və rus dillərində latın və kiril əlifbası ilə notlar və mahnıların sözləri qara mürekkəb, qara karandaşla yazılmışdır. Başlıqlar qırmızı mürekkəblədir.

Məcmuədə aşağıdakı əsərlər vardır:

«Xoruz bəy» musiqili komediyası – klavir, vər.1-19.

«Macar sığanı», vər.20-21 və 32b, 39a.

«Azərbaycan çöllərində» – musiqi alətlərinin səsləri, vər 22.

«Ləzginka» – not, vər.22.

«Yəhudi oyun havası» (Йеврейская таней), vər.23.

«Çin» (Китайский), vər.23b, 28a.

«İspan valsı» (Испанский валс), vər.28b-32a.

«Odalison oyun havası» (танец Одалисон,vər.39b-46a).

«Qara qaşlara» (О qara qaşlar), vər.48b.

«Ay mətəm», vər.52.

«Kiçik fantaziyalar» (Мелкие фантазии)(15.III.27), vər. 56-63.

«Turacı», vər. 64.

«Rast», vər. 65a.

«Hüseyni», vər. 65b.

«Şikəsteyi-fars», vər. 65b.

Verdi operasından Riqolettonun ariyası, vər. 68-69.

«Ölülər», vər. 72-73.
«Turacı», vər. 72-73.
«Dərviş», vər. 74-75.
«İspan bolerosu» («Испанское болеро»), vər. 106-107. Və ayrı-ayrı vərəqlərdə adları qeyd olunmayan müxtəlif notların partitura və orkestrrovkası.
Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi 114 vər.

XALQ NƏĞMƏLƏRİ VƏ OYUN HAVALARI

Orkestr üçün M.Maqomayev işləmişdir.

Nota alınma tarixi qeyd olunmayıb. 1914, 1926, 1927, 1928-ci illərdə toplanmışdır.

Not dəftərinə qara karandaş və bənövşəyi mürekkəblə latın və kiril əlifbası ilə Azərbaycan və rus dillərində yazılmışdır.

Məzmunu: «Dağıstan dağ yeridir». «Ağac başında kora», «Ha dağlar», «Savalanın bir üzü», «Ha lalo», «Bağçadan gələn nə səmdir», «Həştərxana gedən», «Göydə göyərçin olar», «Vaxt var ikən», «Durna», «Jiqi-jiqi», «Evlərinin dalı», «Qaşın arasında xalı», «Dərya kənarında», «Şalon», «O xal nə xaldır», «Gəlin», «Gözəlim sənsən», «Küçələrə su səpmişəm», «Gəl-gəl», «Durna», «Yəllələ», «Basma-basma tağları», «Qalalıyam», «Bu dünyada daş yüklədim», «Tello», «Pəncərədən daş gəlir», «Bahari dilkəş», «Pambuxi», «Ey səba yeli», «Ciqi-ciqi», «Şalaxo», «Can vermə», «Qorciyaşvili», «Dərya kənarında», «Baraşka can» (Gürcü mah.), «Şalon», «Süsən sünbül», «Təsnifi şur», «O xal nə xaldır», «Gəlin gedək daşaltına gəzməyə», «Kəşmiri şal», «Ay qız kimin qızı san», «Qorciyavili – «Atdım bambanı», «Bağa girdim», «Gül açdı». Səid Abbas – «Uca dağlar», 6.VII.27. «Pay mümbər». 22.X11.1926. «Zibeydə».(1.1928), «Qarabağda bir dənəsən». (26.X11.1926). «Fason» (30.X11.27). «Mən gəlirdim» (20.111.28), «Azərbaycan», «Gül Nazanım», «Şuşanik», «Turacı» (23.X11.27), «Xumar oldum» (25.X11.27), «Tərəkəmə» (9.111.27), «Bülbülün geydiyi sarı», «Avara», «Təsnifi-mahur», «Səndən mənə yar olmaz», «Osmanlı», «Şubanı», «Beşatılan», «Ceyrani», «Almas», «Erivan guşəsi», «İrani», «Qəşəng», «Altı nömrə», «Bağdaduri» (1914), «Qazaği», «Briliant», «Ulduz», «Onluq», «Qızıl gül», «Züleyxa», «Kəlamı Nəsreddin şah», «Şahin», «Ərrəhman», «Şikəstə» kimi Azərbaycan el nəğmələri və oyun havalarının orkestrrovkası.

Qeyd: Tarixlər mahnıları topladığı vaxtlara aiddir.
Başlanır: «Dağıstan dağ yeridir»:
Bitir: «Şikəstə» nin notu.
Ölçüsü: 17,5x26 sm., həcmi: 74 vərəq. s.v. 107.

Məcmuə

Bakı, Nalçik. 29 iyul 1914, 1931-ci illər.

Azərbaycan dilində bənövşəyi və qara mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır. Mahnıların sözləri latın, başlıqları kiril əlifbası ilədir. Məcmuə qaralama şəklindədir.

«Saz» – sözləri M.S.Ordubadinin, musiqisi M.Maqomayevindir (vər.1-12). «Saz» şeri ərəb əlifbası ilə M.S.Ordubadinin xətt ilə buraya əlavə olunub, «Paraxod». Bakı, 1931.

«Aman nənə». Bakı, 1931.

«Ləkəli Qərb». Musiqisi M.Maqomayev, sözləri M.S.Ordubadinindir.

«Məhəbbət «operası» - IV aktın 11 şəkli.

«Aslan şahın ariyası». Nalçik, 29 iyul 1914. «1905-ci il». – operanın qaralaması. (M.Maqomayev əsəri səhnəyə hazırlayarkən hansı prinsipləri əsas götürdüyünü də qeyd edir).

«Kəkliyim» el mahnısı.

M.S.Ordubadinin «Görmədim», «Gəlin», «Zavod», «Yazın səhəri», «Orman», «Şəhər və kənd» şerləri ərəb və latın əlifbası ilə.

«Oyan yatma bala!» musiqili zarafat. (notu), «İblis» operasının uverturası 11 akt. «Vaxxanaliya», «Komsomol sərgisi», «Yarış», «Marş».

«Türk teatrının 60 illiyinə».Sözləri A.Yakovlevindir.

Qeyd: Qovluqda kiçik kəsilməmiş vərəqlərdə M.Maqomayevin bəzi qeydləri vardır.

Notla başlayıb, notla bitir.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 160 vərəq. s.v.113.

Qeyd: Sənəddə M.Maqomayev mahnıların toplandığı illəri qeyd etmişdir.

«AZƏRBAYCAN ÇÖLLƏRİNDƏ» (RAPSODİYA)

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Not dəftərinə qara karandaş, qara və bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Üç vərəq ağ buraxılmışdır. Vərəqlər tək-təkdir. Notların üzərindəki musiqi alətlərinin adı latın əlifbası ilədir. Başlıqlar kiril əlifbası ilə rus və Azərbaycan dilindədir.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevin «Azərbaycan çöllərində» rapsodiyası.
Başlanır: На полях Азербайджана...
М Магомаева.
Bitir: ... Та Зет. Notla.
Ölçüsü: 25x40 sm., həcmi: 106 vərəq, s.v.1.

«Aprel»

(sözləri M.S.Ordubadinin, musiqisi M.Maqomayevindir)

Avtoqraf.

Azərbaycan-Bakı. Yazılış tarixi qeyd olunmayıb.

Qara və bənövşəyi mürəkkəblə not dəftərinin vərəqlərinə yazılmışdır. Mahnının sözləri Azərbaycan dilində latın əlifbası ilədir.

Məzmunu: «Aprel» mahnısının partiturası.

Mahnının partiturasından əlavə latın və ərəb əlifbası ilə ayrıca sözləri – şeri də vardır.

Qeyd: 1 vərəq latın əlifbası ilə, 1 vərəq ərəb əlifbası ilədir.

Başlanır: Aprel günəşi bəndə bir düşüncə yaratdı...

Bitir: ... «Bu nəğmədir həyatın damarına qan»

Ölçüsü: Ərəb əlifbası ilə 16x29; latın qrafikası ilə 21x30 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 18.

«Bizim raport»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Not vərəqlərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Bəzən qırmızı və qara karandaşlarla düzəlişlər edilmişdir.

Sözləri latın əlifbası ilədir.

Məzmunu: «Bizim raport» filminə yazılmış müxtəlif alətlərin səsləri. Həmin musiqi parçalarının partiturası (1932-ci il). s.v.110-dadır.

Başlanır və bitir notla.

Ölçüsü: 22x30 sm., həcmi: 43 vərəq. s.v.21.

«Qarabağ şikəstəsi»

İşləyəni M. Maqomayev.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürekkəblə, mahnının sözləri isə qara karandaşla yazılmışdır. Sözlər əski əlifbası ilə Azərbaycan dilindədir. Qırmızı mürekkəblə düzəliş aparılmışdır.

Məzmunu: «Qarabağ şikəstəsi» ndəki müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Ölçüsü: 27x37sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.18

«Əskərani»

Üzərində işləyəni M.Maqomayev.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürekkəb və qara karandaşla yazılmışdır. Düzəlişlərdə qara və bəzən qırmızı karandaşla edilmişdir.

Musiqi alətlərinin adı latın əlifbası ilə yazılmışdır. Sözləri kiril və latın əlifbası ilə, rus və Azərbaycan dillərindədir.

Məzmunu: «Əskərani» muğamında çalınan müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 24 vərəq. s.v.18

«Göz»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan dilində. Başlığı və şerin sözləri əski, notların altındakı sözlər isə latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Notlar qara mürekkəb, sözləri isə qara mürekkəb və qara karandaşla yazılmışdır. Düzəlişlər qırmızı karandaşlardır.

Məzmunu: «Göz» nəğməsindəki müxtəlif alətlərin səsləri.

Ölçüsü: 27x37sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.18

«İş başına»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Azərbaycan dilində. Notlar qara mürexkəblə, sözləri isə qara karandaşla əski əlifba ilə yazılmışdır.
Düzəlişlər qara və qırmızı karandaşlardır.
Məzmunu: «İş başına» el nəğməsinin partiturası, müxtəlif alətlərin səsləri.
Ölçüsü: 27x37sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.18

KİÇİK HƏCMLİ MUSIQİ ƏSƏRLƏRİ

Avtoqraf. Notlar.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar not dəftərinə qara karandaşla, qara və bənövşəyi mürexkəblə yazılmış, qırmızı karandaşla düzəlişlər aparılmışdır.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevin radio üçün yazdığı kiçik həcmli musiqi əsərləri
Ölçüsü: 26x36sm., həcmi: 72 vərəq. s.v.19

«Mazut ordusu»

(Musiqisi M.Maqomayevin, sözləri M.S.Ordubadinindir)

Bakı, 22.IV.1933.
Azərbaycan dilində latın əlifbası ilə. Notlar qara mürexkəblə yazılmışdır...
Məzmunu: Mahnının 2 variantda partiturası və şeri.
Başlanır: Heyecan var buttanın buruqlarında...
Bitir: ... Vuruşlar can vermiş dönməz dollara.
Ölçüsü: 23x30sm., həcmi: 3 vərəq.partitura; 1 vər. Şer. s.v.109

«May»– not

(Musiqisi M.Maqomayevin, sözləri M.S.Ordubadinindir)

Avtoqraf.
Bakı. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.
Bənövşəyi mürexkəblə not dəftərinə yazılmışdır.
Məzmunu: Mahnının partiturası.
Ölçüsü: 23x30sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.109

«Neft»

Avtoqraf.

Notlar not dəftəri vərəqlərinə qara və bənövşəyi mürekkəblə yazılmışdır. Mahnının sözləri isə latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin «Neft» adlı mahnısının partiturası.

Ölçüsü: 23x30sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.109

«Təsnifi şur»

Avtoqraf.not.

Yazılış tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar not kağızına qara mürekkəblə yazılmışdır. Düzəlişlər göy, qara və qırmızı karandaşlardır. Üzərində işləyəni M.Maqomayev.

Məzmunu: «Şur təsnifi» ndə çalınan musiqi alətlərinin orkestrrovkası.

Qeyd: s.v.108-də muğamın partiturası və s.v. 113-də orkestrrovkası haqqında məlumat vardır.

Ölçüsü: 25x35sm., həcmi: 39 vərəq. s.v.18

«Çək, şumla yeri»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar və altındakı sözlər Azərbaycan dilində qara mürekkəblə yazılmışdır. Düzəlişlər qırmızı mürekkəblə edilmişdir. Vərəqin 11 üzündə mahnının sözləri yazılmışdır. Başlıq və 4 sətir qara mürekkəblə, qalan hissə isə qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: Müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Ölçüsü: 27x37sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.18

«Üç telli durna»

Avtoqraf.not.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar not kağızına qara mürəkkəblə Azərbaycan dilində yazılmışdır. Başlığı əski, mahnının sözləri latın əlifbası ilə Azərbaycan dilində qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Vərəqin ikinci üzündə yazılmış notlar pozulmuşdur.

Məzmunu: Xalq mahnısı «Üç telli durna» nın partiturası, müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Ölçüsü: 25x35sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.18

«Üşüdüm ha üşüdüm»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar not vərəqlərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Vərəqin birinci üzündə iki sütunda qara karandaşla əski əlifba ilə mahnının sözləri yazılmışdır.

Məzmunu: El deyimi «Üşüdüm ha üşüdüm» də müxtəlif alətlərin səsləri.

Blçüsü: 25x35sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.18

«Ceyran» rapsodiyası

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində not dəftərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Düzəlişlər qara karandaşlardır. Sözlər kiril və latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: «Ceyran» rapsodiyasının orkestrrovkası haqqında məlumat və müxtəlif alətlərin səsləri verilir.

Qeyd: «Ceyran» rapsodiyasının partiturası 110 s. vahidi altındadır.

Əsər notla başlanıb, notla bitir.

Ölçüsü: 26x36sm., həcmi: 61 vərəq. s.v.17

«Şəfəq sökülərkən»

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə not kağızına yazılmışdır. Sözlər latın və ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilindədir. Düzəlişlər qara karandaşla aparılmışdır.

Notların altında mahnının sözləri yazılmışdır.
Məzmunu: Partitura. Müxtəlif alətlərin səsləri və orkestrrovkası.
Ölçüsü: 25x35sm., həcmi: 5 vərəq. s.v.18

«Şüştər rəngi»

Üzərində işləyəni Müslüm Maqomayev.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar bənövşəyi mürəkkəblə, bir vərəqi qara karandaşla yazılmışdır.
Düzəlişlər qara və qırmızı karandaşladır.
Musiqi alətlərinin adları latın əlifbası ilə yazılmışdır.
Məzmunu: Azərbaycan xalq muğamı «Şüştər rəngi» ndə çalınan müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.
Ölçüsü: 25x35sm., həcmi: 24 vərəq. s.v.18
Qeyd: «Şüştər rəngi» nin s.v. 108-də də 2 partiturası vardır.

«Şur» təsnifi

Avtoqraf – notlar.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır.
Məzmunu: «Şur təsnifi» və «Əskərani» də çalınan musiqi alətləri üçün yazılmış notlar. (müxtəlif alətlərin səsləri).
Ölçüsü: 25X35sm., həcmi: 48 vərəq. s.v.18

«Şüştər dərəcəsi»

Avtoqraf.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar qara və bənövşəyi mürəkkəblə not vərəqlərinə yazılmışdır.
Düzəlişlər qara karandaş və qara mürəkkəblə edilmişdir.
Vərəqlərin yalnız bir üzü yazılıb.

Məzmunu: Azərbaycan xalq muğamı «Şüştər dəramədi». Müxtəlif alətlərin orkestrrovkası.

Qeyd: Əsərin partiturası. s.v.110; Orkestrrovka haqqında məlumat isə s.v. 113-dədir.

Ölçüsü: 25X35sm., həcmi: 25 vərəq. s.v.18

«Hind musiqisi»

M.Maqomayevin xətti ilə. Rus dilində.

Qara karandaşla rus dilində sarımtıl vərəqdə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayev «Hind musiqisi» (Индийская муз.) başlığı ilə bu musiqi haqqında qısa məlumat verir.

Başlanıq: Имеет чудодейственную силу и божественно...

Bitir: ... Увертюра по котором бют палочками.

Ölçüsü: 30X35sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.18

MÜSLÜM MAQOMAYEVİN ƏDƏBİ FƏALİYYƏTİNƏ AİD MATERIALLAR, AVTOQRAFLAR

Məruzə vərəqələri

9.XI.29.-cı il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Təkcizgili vərəqə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Konsertə gəlməyən artistlər barədə yazılı məruzə.

Başlanıq: Надалить восточную передачу и поставить такую на более или менее нормальную ногу- вопрос довольно трудный...

Bitir: ...Поднять вопрос об использовании для радио передачи иногда и лиц непрофессионалов. Руководитель вост. перед. М.Магомаев

Ölçüsü: 21x29sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.161

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə cizgili vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Müxtəlif günlərdə konsertə gəlməyən artistlər barədə qeydlər aparıb.

Başlanıq: В течение последних дней...

Bitir: ... Это дало бы возможность твердо фиксировать программу и зарнее проработать ее на репетициях.

Ölçüsü: 22x25sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.159

Tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməyib. Məruzənin məzmunundan anlaşılır ki, Oktyabr ayının 23-dən bir qədər sonra, Bakıda yazılıb. Rus dilində, qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayev bildirir ki, 23 oktyabrda təşkil olunmuş konsertə çalğıçılar və müğənnilər gəlmədiyindən veriliş pozulmuşdur. Məruzə yüksək narahat hisslərlə yazılmışdır.

Başlanıq: На 23 октября (среда) был намечен и передаче от 20- 22 Восточный – концерт - (Вечер певцов солистов)...

Bitir: Да и в худож. отношении - получите ансамбль номера которого можно проработывать на репетициях.

Ölçüsü: 22x30sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 159

Məruzə

Türk Opera sənətinin inkişafı haqqında

Yazılış tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Bənövşəyi mürəkkəblə ümumi dəftərə rus dilində.

Məzmunu: Türk Operasının yaranması, inkişafı və operaya gəlmiş aktyorların siyahısı haqqında maraqlı məlumatdır.

Başlanıq: Опера есть самая сложная форма музыкального творчества...

Bitir: ... Сарабским и Терегуловым должны организовать спектакли чтобы помогать тов. Гаджибекову учившемуся в Ленинграде.

Ölçüsü: 20X29sm., həcmi: 18 vərəq. s.v.151

Yazılış tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində, qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır. Yazıda düzəlişlər aparılmışdır.

Məzmunu: Milli türk musiqisindən, tar musiqi alətindən simfonik orkestrdə istifadə etməyin faydasından danışır, xarici əsərlərin türkcəyə tərcüməsi ilə səhnəyə çıxarılmasını təklif edir. Ümumiyyətlə, opera sənətinin yüksəldilməsi yollarını işıqlandırır.

Başlanıq: В культуре прошлого есть много ценного...

Bitir: ... Усилить знания с учащимся турками в консерватории

Ölçüsü: 18x22sm., həcmi: 4 vərəq. s.v.164

Yazılış tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Qara mürəkkəblə cizgili vərəqlərə .

Məzmunu: Moskva Böyük Opera teatrının vəziyyəti işıqlandırılır və tənqid olunur.

Başlanıq: Тюркская опера, родившаяся 20 лет тому назад, прошла этот безпризорности и «халтуры» и уже как организация государственная имеет довольно солидный стаж...

Bitir: Во всяком случае такие спектакли не должны иметь места в стенах госуд.театров.

Ölçüsü: 22x34 sm., həcmi: 3 vərəq. s.v.163

Makina çapları

M.Maqomayevdən və teatrın direktoru Abbasovdan Xalq Maarif Komissarına

Bakı. 17.XI.1924-cü il. №-672.

Rus dilində.

Məzmunu: Azərbaycan Dövlət Türk teatrının görəcəyi işlər barədə. Türk Opera Teatrının gələcək inkişafı üçün nələrin lazım olduğunu qeyd edir və «Leyli və Məcnun», «Şah İsmayıl», «Arşın mal alan» operalarının yeni redaksiyada qadın rollarının avropa təhsili görmüş aktyorlar tərəfindən oynanılacağını bildirir.

Başlanıq: Для осуществления задачи музыкального восприятия масс тюркский Государственный Театр решил в корне изменить...

Bitir: Первый концерт предполаген в среду 26-го ноября.

Ölçüsü: 22x35sm., həcmi: 1 vərəq. s.v.165

M.Maqomayevdən – Azərbaycan Tamaşaçı Təşkilatı idarəsinə

1.III.1930-cü il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Əsl Türk Opera teatrını yaratmaq üçün Sarabski və Terequlovdan başqa bütün aktyorların Konservatoriyada təhsil almalarını tələb edir.

Başlanıq: Пути прогресса тюркской оперы вполне определены...

Bitir: ...какую нужно будет испросить в соответствующих организациях

Ölçüsü: 21x34sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 165

Yenə həmin idarəyə.

(Azərbaycan Tamaşa Müəssisələr idarəsinə).

1.IV. – 1.X.30-cu ilə qədər türk operasının istehsalat planı. Rus dilində.

Məzmunu: Türk operasının 1 aprel – 1 oktyabr 1930-cu ilə qədər görəcəyi işlər barəsində planı.

Başlanıq: Весь период , в 6 месяцев, преполжено разбить на две части: -

Bitir: ...было бы очень желательно совершать гастрольную поездку, хотя бы в Гянджу, Тифлис и Эривань

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 165

1 oktyabr 1930-cu il. Avtoqraf.

Rus dilində. Qara karandaşla.

Məzmunu: Müslüm Maqomayev Türk opera teatrının geridə qalmasının səbəbini aktyorların səhnə bacarıqlarının zəifliyində, bunun da səbəbini 5 aylıq teatr mövsümündən sonra onların işsiz qalmalarında, aylıq əmək haqqlarının verilməməsində görür.

Başlanıq: Одним из наиболее существенных минусов...

Bitir: Мы стараемся смягчить эту повторяемость – путём приключения.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 162

M.Maqomayevdən - Azərbaycan Radio verilişləri komitəsinin sədrinə

1932-ci il. Yazıldığı ay və yer qeyd edilməyib.

Rus dilində. Makina çapı. Son vərəq yarıdan cırılıb götürülüb.

Məzmunu: Azərbaycan Radio Verilişləri Komitəsinin musiqi şöbəsindəki vəziyyəti haqqında. (M. Maqomayevdən əvvəl və onun işlədiyi müddətdə musiqili verilişlər).

Başlanıq: Я приступил к работе на радио в октябре 1929 года (всего работаю ровно 2 года)...

Bitir: ... Я некогда не боялся работы, от работы не бежал, - но руководить делом, с полным сознанием, чтобы его наладить как следует, не в силах и не по своей вине не в моем характере.

Ölçüsü: 21x34 sm., həcmi: 9 vərəq.; s.v. 165

M.Maqomayev Radionun Şərq Şöbəsinin Bədii verilişlər məsələsi üzrə hesabat məruzəsi

Yanvar – mart 1932-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməyibdir.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: 1 beşilliyin qərarlarının yerinə yetirilməsi üçün plan-prospekt (incəsənət üzrə).

Başlanıq: Общая установка на этой квартал остатся почти тоже,...

Bitir: ...Усилить и расширить соцсоревнование и ударничество, проверяя одновременно результаты за прошлый период.

Ölçüsü: 21x34 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 165

M. Maqomayevdən radio mərkəzinin rəisinə

Yazılış tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində makina çapı.

Məzmunu: M.Maqomayev Azərbaycan Radio Verilişləri Komitəsinin musiqi şöbəsinin rəisi kimi bu sahədə ediləcək yeniliklər haqqında öz təklifini bildirir.

Başlanıq: Для расширения и углубления работы в области восточно-художественного вещания, нахожу необходимым провести следующие мероприятия

Bitir: Нахожу необходимым приглашение специального директора Музрук Азрадио- центра

(Магомаев)

Ölçüsü: 21x34 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 165

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində, makina çapı.

Məzmunu: M.Maqomayevin əmək fəaliyyətinin 25 illiyi münasibətilə M.F.Axundov adına Böyük Dövlət teatrının direktoru Ələkbər Səttarov tərəfindən yazılmışdır.

Başlanıq: В этом году исполнилось двадцатипятилетие непрерывной работы...

Bitir: За колоссальные услуги, оказанные тов. Магомаевым тюркской музыкальной и театральной культуре, присвоение ему звания заслуженного артиста республики.

Ölçüsü: 21,5 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 91

Qeydləri

28.XII.1932-ci il. Rus dilində.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasına edəcəyi düzəlişlər haqqında.

Başlanıq: Что нахожу нужным немедленно исправить:

I Акт: 1) Переход вовремя...

Bitir: ...После смерти шаха... нужно сократит.

Ölçüsü: 22,5x22 sm., həcmi: 5 vərəq. s.v. 153

(Yenidən yaşamaq olarmı?)

Yazılış tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməmişdir
Rus dilində qara karandaşla sarımtıl cizgisiz vərəqlərə yazılmışdır. Sondan naqisdir.

Məzmunu: Yazıda M. Maqomayev radionun şərq bədii verilişlərində işlərin yaxşı qurulmamasından şikayətlənir.

Başlanğı: Можно ли изжить повторение? Одним из наиболее существенных минусов в наших восточ. худож. передачах-

Bitir: ...невозможно мы стараемся смягчить эту повторяемость путем прерывания...

Ölçüsü: 20x30 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v.162

«Şah İsmayıl» operasına hazırlıqla əlaqədar qeydlər.

«Şah İsmayıl» operasının 14 yanvar 1925-ci ildə baxışı olmuş və M. Maqomayev öz rəyini qeyd etmişdir.

Bir saxlama vahidi altında qeydlərlə yanaşı aşağıdakı sənədlər də vardır:

Xalq mahnılarının adları olan siyahı (32 xalq mahnısı). Latin əlifbası ilə.

Xalq mahnılarının siyahısı (56 xalq mahnısı). Azərbaycan dilində latin əlifbası ilə yazılmışdır.

Ölçülər: müxtəlif; həcmi: 10 vərəq. s.v. 150

Qeyd

«Şah İsmayıl»da bunu vacib bilirəm.

Rus dilində – 1 vərəq, 1 sətr. s.v. 152

MƏKTUBLAR

M.Mağomayevin ailəsinə

M.Mağomayevdən B.Terequlovaya (Baydıgül xanıma)

Müəllif məktubun yazılma tarixini qeyd etməyib. Lakin məktuba vurulmuş möhür onun 9.XII.1903-cü ildə göndərildiyini bildirir.

Rus dilində açıq poçt vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Başlanıq: Дорогая Бадюша! Одна моя просьба!

Bitir: ...и пожелайте счастья. Ваш Муслим Магомаев..

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 124.

26 aprel. 1904.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılıb.

Məzmunu: Tiflisdə keçirdiyi günlərin şirinliyindən, xatirində əbədi yaşayacağından və s. söhbət açır. Məktubun məzmunundan anlaşılır ki, onlar hələ ürəklərini birbirinə açmayıblar.

Başlanıq: Дорогая сестра Бадюша...

Bitir: Остаюсь искренним почитателем к вам .Абдуль Муслим Магомаев.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 124

Tiflis. Poçt vərəqinin üzərinə vurulmuş möhürdən məlum olur ki, məktub 1905-ci ildə göndərilmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə açıq poçt vərəqinə.

Məzmunu: Lənkərana işə göndərildiyini bildirir.

Başlanıq: Многоуважаемая Бадюша! Простите что я на этот раз не могу сдержать своего слова.

Bitir: Жду ответа.

Ваш вечный друг Муслим.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 124.

Tiflis. Açıq məktuba vurulmuş poçt möhürünün tarixi 24.03.1906 – cı ildir.

Rus dilində qara mürəkkəblə açıq poçt vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Badyuşun şəklini istəyir.

Başlanıq: Дорогая Бадюша! Получил Ваше письмо...

Bitir: Жду Вашей карточки. Ваш Муслим.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 124.

8 iyul 1906. Lənkəran.

Rus dilində qara mürəkkəblə mil-mil dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Badyuşla ailə qurmağa hazırlaşır.

Başlayıq: Дорогая Бадюша! Душевно радь и за нас и за наш столь твердая слова и за нашу будущность...

Bitir: ...Так чтобы в первые дни моего приезда кончит все. Помни и тяжелого ответа не пиши.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 124.

Qroznı. 2 yanvar 1909.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayev Badyuşu Yeni il münasibətilə təbrik edir.

Başlanır: Дорогая Бадюш!...
Bitir: Уменя больше новостей нет, но все же будь писать. Остаюсь Ваш Аб.
Муслим Магомаев.
Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 v. s.v. 124.

27.VII.28-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməyib.
Rus dilində kimyəvi karandaşla üzərinə Yesentuki palçıqla müalicə sanatoriyasının şəkli olan xüsusi məktub vərəqində yazılmışdır.
Məzmunu: Özünün səhhəti və qəbul etdiyi vannalardan məlumat yazır.
Başlanır: Дорогая Бадюш!
Bitir: Целую М.Магомаев.
Ölçüsü: 14,3x22 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 124

15 avqust 1930-cu il.
Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Qara karandaşla poçta kartoçkasına yazılmışdır.
Məzmunu: Ailəvi məsələ.
Başlanır: Дорогая Бадюш!
Bitir: Целую. Муслим.
Ölçüsü: 10x15 sm., həcmi: 3 vərəq. s.v. 38

31 avqust 1930-cu il.
Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Göy karandaşla poçta vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: Öz müalicəsi haqqında.
Başlanır: Дорогая Бадюша!
Bitir: Скоро буду. Целую Муслим.
Ölçüsü: 10x15 sm., həcmi 1 ədəd. s.v. 38

Suxum. 30 yanvar 1936.
Rus dilində.Qara mürəkkəblə dama-dama dəftər vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: Öz müalicəsi haqda məlumat yazır.

Başlanır: Дорогие Бадюш, Джамуля и Мамусь!..

Bitir: ... Ничего мне писать и не надо...

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 37

Suxum.17 yanvar 1936-cı il.

Rus dilində iki vərəqə sayə kağızın hər iki üzünə qara karandaşla kiril əlifbası ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələlər və öz səhhəti haqqında.

Başlanır: Я уже 2-ой день как в Гульрипте...

Bitir: ...Сама найдя для этого удобный момент.

Ölçüsü: 22x30 sm., həcmi: s.v. 39

M.Мақомаяевдән Badyuşa, Cəmil və Məmmədə

Suxumi. 23.1936. (Gülript sanatoriyasından)

Rus dilində təkizgili dəftər vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Özünün vəziyyətindən xəbər verir və oğlu Məmmədin Moskvaya gedərsə soyuqlamasından narahat olduğunu bildirir. «Nərgiz» operasının partiturası ilə maraqlanır və onun tezliklə gətürülməsini xahiş edir.

Başlanır: Дорогие Джамуля, Мамед и Бадюш! До сего времени я в палате был один...

Bitir: ...передайте всем мой пламенный Гульриптский привет

Целую крепко- крепко.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 129

Suxumi.16 fevral 1936-cı il.

Rus dilində.Qara mürəkkəblə qoşa dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Radio üçün bir rapsodiya yazdığını bildirir.

Başlanır: Дорогая Бадюш!

Bitir: Привет всем. Целую.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 38

Qulript. 26 fevral, 16 mart 1937.

Rus dilində. Bənövşəyi mürəkkəblə poçta vərəqəsinə yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələ.

Başlanıq: Дорогие все...

Bitir: Пишите. Целую.

Ölçüsü: 10x25 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 38

Gülript sanatoriyası. 4 aprel 1931-ci il.

Rus dilində. 1 vərəq poçta kartoçkasına bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələ. (Öz səhhəti haqqında məlumat verir).

Başlanıq: Получил от Джамули письмо...

Bitir: ... Концу апреля уже увидимся

Ölçüsü: 14x10 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 39

12 mart 1934-cü il.

Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir. Rus dilində saya kağıza bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Başlanıq: В общем состоянии моего здоровья опять наступило ухудшение.

Bitir: Пиши чаще. Целую, Муслим.

Məzmunu: Öz səhhəti haqda məlumat verir.

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi: s.v. 39

Suxumi. 16 fevral 1936-cı il.

Rus dilində. Qara mürəkkəblə qoşa dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Radio üçün bir rapsodiya yazdığını bildirir.

Başlanıq: Дорогаэ Badöş!

Bitir: Привет всем .Целую.

Ölçüsü: 14x10 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 39

Suxumi. 1937-ci il. Gülript sanatoriyası.

Rus dilində açıq məktuba bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələ.

Başlanıq: Состояние мое пока хорошо.

Bitir: Позвани и Шахбазову и Амирову. Целую. Папа.
Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 39

1937-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.
Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə poçt kartoçkasına yazılmışdır.
Məzmunu: Ailəvi məsələ.
Başlanıq: Бадюш.....
Bitir: ... Всего хорошего. Целую .Муслим.
Qeyd: Məktubun başlanğıcından 1 söz cırılıb götürülmüşdür.
Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 38

II.VIII. – Kislovodsk.
Rus dilində kimyəvi karandaşla cizgili kontor dəftəri vərəqində yazılmışdır.
Məzmunu: Moskvada xəstələndiyindən Kislovodskiyə getdiyini və tezliklə Bakıya qayıdacağı haqqında məlumat verir.
Başlanıq: Дорогая Бадюш! Пишу тебе из Кисловодска...
Bitir: ... Надеюсь и я к тому времени вернус.
Ölçüsü: 22,5x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 124

Suxum. 19 yanvar. İli qeyd edilməmişdir.
Rus dilində, kiril əlifbası ilə.Qara karandaşla cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: 14 tarixli «İzvestiya» qəzetində (ili qeyd edilməyibdir) Azərbaycan MK-tərəfindən SSRİ-nin 11 sessiyasına nümayəndə göndərilmiş Əfəndiyevin çıxışında «Nərgiz» operası haqqında müsbət rəy söylənilməsini bildirir.
Başlanıq: Пишу вам очередное письмо.
Bitir: Привет всем, всем.
Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 39

2 fevral, ili və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: Öz müalicəsi haqqında məlumat verir.

Başlanıq: Дорогие Бадюш и Джамуль!
Bitir: Передайте привет всем. Целую.
Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 38

15.III. yazılış ili və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhəti haqqında məlumat yazır.

Ölçüsü: 14,5x21 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 141

Suxumi, Gülrıpt sanatoriyası. 26-27 mart. İli qeyd olunmayıb.

Açıq məktub. (Qeyd: yuxarı hissədən cırılıb düşübdür).

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən məlumat verir.

Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 129

Kislovodsk. 22.VI.

Rus dilində qara karandaşla təkciqli dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən və Kislovodskinin havasından məlumat yazır, oğlu Məmmədə nəsihət verir.

Başlanıq: Дорогие Бадюш, Джамуль и Мамусь! Сегодня уже 4-ый день пока я здесь

Bitir: ...целую крепко- крепко всех

Магомаев.

Ölçüsü: 14,5x20,5 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 129

23 iyun, ili qeyd edilməmişdir.

Kislovodsk. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir

Rus dilində. Qara karandaşla cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Başlanıq: Дорогой Бадюш , Джамуля и Мамуся

Bitir: Привет всем. Целую Муслим.

Məzmunu: Ailəvi məsələyə həsr olunmuşdur.

Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 38

Kislovodsk. 20.VI – Утро.

Rus dilində qara karandaşla cizgili dəftər vərəqinə tələsik xətlə.

Məzmunu: Kislovodskiyə sağ-salamat gəlib çatmasından, yaşayış yeri tutmasından, səhhətindən məlumat verir.

Başlanı: Дорогие Бадюш, Джамуль и Мамусь! Доехал благополучно...

Bitir: ...целую крепко- крепко

Ваш Муслим.

Ölçüsü: 22x33 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 129

11.VII.28.

Yazıldığı tarix qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə təkcizgili dəftər vərəqinə tələsik xətlə yazılmışdır.

Məzmunu: Uşaqlardan nigaran qaldığını bildirir, gecə-gündüz işləməsindən, «Koroğlu» operasını müqaviləyə əsasən tez bitirməyə çalışmasından və ondan aldığı qonarlardan yazır.

Başlanı: Дорогая Замибочка и милые детки! Поражен вашим молчанием...

...И на телеграмму тоже не ответили

Bitir: Пишите до 15 сюда , а после 15 Есентуки До Встревования.

Крепко целую всех

Муслим.

Ölçüsü: 22x19 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 129

Açıq məktub. Tarixi və yeri qeyd olunmayıb. Məktub qoz ağacının yarpağına tikilib və üzərində: «Привет из Гулрипта» sözü yazılıbdır.

S.v. 130

CAMALA

Kislovodsk şəhəri. 13 avqust 1931 – ci il.

Rus dilində. Qara karandaşla poçta kartočkına yazılmışdır.

Başlanı: Дорогой Джамуля!...

Bitir: ... Целую. Папа.

Məzmunu: Ailəvi məsələ.

Ölçüsü: 10x44 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 37

Kislovodsk şəhəri. 21 iyun 1932-ci il.

Rus dilində cizgili kağızın hər iki üzünə qara karandaşla yazılmışdır.

Başlanıq: После пятого моего.....

Bitir: ...Словом целую крепко привет всем.

Məzmunu: Səhhəti barədə mə'lumat verir.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 39

14.X.1932. Yazıldığı yeri qeyd olunmayıbdır.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili və saya kağızlar üzərində tələsik xətlə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operası oynanıarkən özünün keçirdiyi fərəh hissindən və b. ailəvi məsələlərdən bəhs edilir.

Başlanıq: Дорогой Джамулчик !Здравствуй! Как я скучаю по тебе!...

Bitir: ... Пиши чаще, напиши в чем нуждаешься вышлю. Целую крепко, папа.

Ölçüsü: 21,5x34 sm., həcmi: 3 vər. s.v. 127

13.X.33-cü il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə mil-mil ağ vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələlərdən, «Bizim raport» kino filminin tezliklə ekranlara çıxarılacağından və s məsələlərdən yazır.

Başlanıq: Дорогой Джамуля! Только что получил твою телеграмму...

Bitir: ... Если мы сумеем получить нотную бумагу.

Целую, папа.

Ölçü: 22x35 sm, həcmi:1 v. s.v. 126

3.VII.35.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən və qidalanmasından məlumat verir, Bakıdakı müəllif qonaranının almasını tapşırır.

Başlanır: Дорогой Джомуля!...
Bitir: ... Целую Вас Всех. Ваш Муслим.
Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 126

Kislovodsk.4.VIII.

Rus dilində. Qara kimyəvi karandaşla üzərində Yesentuki kurortunun şəkli olan xüsusi məktub vərəqində yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən, görüşdüyü yoldaşlarından danışır və Cəlilə tapşır ki, öz səhhətini qorusun.

Başlanır: ... Дорогой Джомуля!

Bitir: Привет от Рамазан тебе и всем нашим из Кисловодск.

Папа.

S.v. 126

5 iyul. 1935-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində poçta kağızına qara rəngli mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən şikayət edir, yazır ki, heç nə işləyə bilmir. Hətta yazdığı partiturasını belə yoxlaya bilmədiyini qeyd edir.

Başlanır: 3-го принял ванну...

Bitir: ... Ордубади еще не приехал. Вообще из бакинцев в никого.

Ölçüsü: 14x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 39

18.II.1936.

Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə mil-mil dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məktubun 1 səhifəsinə özünün ortada çay axan, mənzərəli bir yerdə ayaq üstə çəkdiyi şəklini yapışdırmışdır.

Məzmunu: Səhhətinin yaxşılaşdığını qeyd edir. Şekli çəkdiyi yerdəki üç kiparis ağacının onun pəncərəsinin qarşısında olduğunu və onları «Üç bacı» adlandırdığını qeyd edir. Müalicə ilə yanaşı musiqi aləti olmadan kiçik əsərlər də yazdığını, erməni qəzeti «Proletariy» də onun haqqında portreti ilə birgə yazı çap olunduğunu bildirir.

Başlanır: Дорогой Джамуля! Снег у нас пока держится...

Bitir: Поцелуй маму , тетю и всех за меня. Целую крепко, папа.
Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v 127

Nalçik.1 mart 1937-ci il.

Rus dilində. Ağ saya kağızın hər iki üzünə qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhəti haqda məlumat verir.

Başlanıq: Только был на рентгене. Хочу вас обрадовать...

Bitir: ... Пиши чаще, мне скучно. Шлю карточки. Папа.

Ölçüsü: 14x18 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 39

20.III.37. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində ağ saya vərəqlərə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır. 1 vərəqə sarı ləkələr düşüb.

Məzmunu: Öz səhhətindən yazır, halının pisliyini bəyan edir.

Başlanıq: Дорогой Джамуля! Не хотел писать о то всем, что сомной происходит...

Bitir: ... Пока, всего хорошего. Целую всех.

Ölçüsü: 14x18 sm., həcmi: 63 vər. s.v. 127

1.IV.37 Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə dama-dama dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Səhhətindən, müalicəsindən, «Nərgiz» operası üzərində hələlik işləyə bilmədiyindən yazır.

Başlanıq: Дорогой Джамульчик!...

Получил наконец от тебя письмо и , конечно , обрадовался

Bitir: ... Джамуля пиши на тот открыточки по чаше.

Ölçüsü: 14x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 127

13.II Bakı.

Rus dilində bənövşəyi rəngli mürəkkəblə tələsik xətlə yazılmışdır.

Məzmunu: Oğlu Cəmilə ilk növbədə cansağlığı arzulayır, sonra həyatda tutacağı ləyaqətli mövqei üçün ata nəsihəti verir, yol göstərir. Onu bacarıqlı mühəndis kimi görmək istəyir. Tam sağlam böyüməsi üçün əlindən gələni etməyə hazır olduğunu bildirir. M.Maqomayev özünün son işlərindən, operaya bir yeni orkestr verilməsindən və Bakı, Yerevan, Tiflis radiosundakı çıxışından məlumat verir, bütün günü işlədiyini və özünü həddindən artıq yaxşı hiss etdiyini, «Şah İsmayıl» operasını erməni dilinə tərcümə etdiyini, türk dilində yeni quruluşda oynanılacağını bildirir.

Başlanıq: Дорогой Джамуля!

Bitir: Мама и Мамус здоровы целуют тебя . Целую крепко – крепко. Папа.

Ölçüsü: 22x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 126

12 iyul, ili qeyd edilməmişdir .Kislovodsk.

Rus dilində. Kimyəvi karandaşla qoşa qırmızı dəftər vərəqinin hər iki üzünə yazılmışdır.

Məzmun: Teatrdan ona çatması pulun alınmasını bildirir.

Başlanıq: Дорогой Джамуля...

Bitir: ... Целую папа.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 2vər. s.v. 37

Kislovodsk. 27.VII.

Rus dilində qara mürəkkəblə dama-dama dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Məmmədin onun yanına gəlməsini bildirir, «Şah İsmayıl»ı rus dilinə tərcümə etməsindən və onun səhnələşdirilməsindən söhbət açır.

Başlanıq: Дорогой Джамуля! Пишу тебе очередное письмо...

Bitir: Целую пиши. Папа. Целуй и маму.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v.126

Tarixi və yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır. Məktubun 2 vərəqi kəsilmiş kağızdadır.

Məzmunu: Atalıq məhəbbəti ilə yazılmış zəngin bir məktubdur. Oğlunun sağlamlığı qayğısına qalır, ona pul göndərdiyini bildirir və sonra özünün fəaliyyətindən söhbət açır. Ümumiyyətlə, Cəmilə yazdığı əksər məktublar onun

fəaliyyətini öyrənmək baxımından çox faydalıdır. Müslüm Maqomayev bu məktubunda da «Şah İsmayıl» operasından, onun oynanıldığı gün teatra gələn tamaşaçıların tərkibindən ,(- rus, tatar, erməni və b); özünün keçirdiyi həyəcanından, «Ölülər» və «Nərgiz» operasını işləyib bitirməsindən məlumat verir.

Başlanıq: Дорогой Джомуличк!Телеграмма твоя о том, что...

Bitir: ...береги свое здоровье. Целую крепко. Папа.

Ölçüsü: 22x29 sm və 22x14 sm., həcmi: 2 v; s.v. 128

CAMAL VƏ MAMEDƏ

Xasanıya. 13 iyul 1936-cı il. (Nalçik yaxınlığında kənd).

Rus dilində. Qara karandaşla cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Başlanıq: Дорогие Джамул и Мамед.

Bitir: Пишите чаше.

Məzmunu: Ailəvi məsələ.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 38

16 avqust 1936-cı il.

Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qoşa dəftər vərəqinin hər iki üzünə qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: Öz səhhəti haqda mə'lumat verir.

Başlanıq: Получил наконец ваше письмо...

Bitir: ...Привет всем от всех нас.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 39

Həsənli kəndi. 23.VIII36. (Nalçik yaxınlığında kənd)

Rus dilində qara karandaşla tələsik xətlə.

Məzmunu: Dünən sanatoriyaya gəlib rentgenə düşməsindən, özündə vərəmin yenidən başlanmasından, plevrit olmasından yazır.

Başlanıq: Дорогие Джамуля и Мамед!

Вчера был в санатории на рентгене и спешу сообщить вам результаты просвечивания...

Bitir: ...Не забудьте внести за телефон за сентябрь.

Муслим.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 3 vər. s.v. 129

Məmmədə

Kislovodsk. 10 iyul 1930-cu il.

Rus dilində. Qara karandaşla poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Öz müalicəsi barədə yazır.

Başlanıq: Дорогой Мамус.

Bitir: Поцелуй и маму и Джамуля.

Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 38

Kislovodsk. 20 iyul 1930-cu il.

Rus dilində. Göy karandaşla poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Məktubunu aldığı 22 iyul tarixində Moskvaya gədcəyini bildirir.

Başlanıq: Дорогой Мамед!

Bitir: Целую тебя. Папа.

Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 39

Suxumi. 5 fevral 1936-cı il.

Rus dilində. Təkcizgili dəftər vərəqinin bir üzünə qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: Ailəvi məsələ.

Başlanıq: Дорогой Мамус!

Bitir: Целую. Папа.

Ölçüsü: 16x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 38

Yesentuki. 22 iyul. İli qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Vənövşəyi rəngli karandaşla poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Müalicə olunmasından yazır.

Başlanıq: Дорогой Мамус!

Bitir: Целую. Муслим.

Ölçüsü: 10x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 38

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Oğlu Məmmədi anadan olma günü münasibətilə təbrik edir, nəsihət verir.

İlk növbədə onun təhsil almasını, müəyyən ixtisas sahibi olması üçün çalışmasını tövsiyə edir.

Başlanıq: Дорогой Мамусь! Еще раз поздравляю тебя с днем рождения и желаю тебе счастливой будущности.

Bitir: Пуст фабрика себе раздабудет где-нибудь

Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 126

Məmməddən atasına

Yazılış tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə xüsusi məktub vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Atasının adına layiq işlər gördüyünü – teatrdakı fəaliyyətini açıqlayır və atasından pul istəyir.

Başlanıq: Милый папочка! Первым долгом крепко целуя должен тысячу раз извиниться...

Bitir: ... Напиши хоть ориентированно, когда приедишь.

Ölçüsü: 14,5x20,5 sm., həcmi: 6 vər. s.v. 131

MAQOMAYEVDƏN BAŞQALARINA

M. Maqomayevdən – Xalq Maarif Komissarı Çuvarlıya

Bakı. 29 mart 1933.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Kənddə Müsavat hökumətinin devrilməsinə həsr olunmuş bir opera yazdığını (operanın adını qeyd etmir) və həmin operanı necə yaratması haqqındakı fikirlərini açıqlamışdır.

Başlanıq: Я в настоящее время работаю над созданием новой тюркской оперы...

Bitir: ... - Я мог бы заключить с театром договор и дать назначенную оперу к 1 января 1934 года

Ölçüsü: 21x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 165

Məktub

M.Maqomayevdən Azərbaycan radio komitəsinin sədrinə

Yazılış tarixi və yeri qeyd olunmayıb.

Rus dilində qara mürəkkəblə üzərində AKP (b) MK-nın gündəlik divar qəzeti yazılmış vərəqlərə yazılmışdır. Bəzən qara mürəkkəb və qara karandaşla düzəlişlər aparılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayev təşkil olunan konsertlərin (istər radio vasitəsilə, istərsə də açıq havada keçirilən konsertlərin) repertuarından narazı qaldığını bildirir. Türk musiqisinin gələcək inkişaf yolları, onun əsasında simfonik əsərlər yaratmağın faydasından danışır.

Başlanıq: Проверив все программы наших музыкальных передачи за последние 6 месяцев делаем следующие выводы...

Bitir: ... Это перегиб, перегиб очень нездоровый особенно для радио.

Ölçüsü: 20x30 sm., həcmi: 13 vər. s.v. 123

BAŞQA ŞƏXSLƏRDƏN M.MAQOMAYEVƏ M.İ. BEKKERDƏN

Qori. 21 oktyabr 1904-cü il.

Rus dilində cizgili dəftər vərəqinə qara mürəkkəblə.

Məzmunu: M.Maqomayevdən aldığı məktubu seminariyada, şagirdlər qarşısında oxumasından və onu şagirdlərə nümunə göstərməsindən söhbət açır.

Başlanıq: Многоуважаемый Абдуль Муслим Магомаевич!...

Bitir: ...желает вам так же всего хорошего

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 1+1 vər. s.v. 134

PAŞADAN

Lənkəran. Tarixi qeyd olunmayıb.

Üzərindəki möhürlərdən məktubun Lənkəran 30.VI.11-ci il və Qrozni 3.VII.11-ci il tarixdə verildiyi, ya çatdığı məlum olur.

Rus dilində qara mürəkkəblə açıq poçt vərəqində.

Məzmunu: Bakıdakı güclü küləyin səbəbinə Lənkərana gedə bilməməsini bildirir və Cəmilin ayaq açib yeriməsi ilə maraqlandığını yazır.

Başlanıq: Дорогой Муслим! После Вашего отъезда, я долго не мог выбратся из Баку...

Bitir: ... После юбилея дяди напишу Вам письмо. Кланяюсь. Б. ханум Паша

Ölçüsü: 9x13,8 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 131

Hənəfidən

4 sentyabr. 1912-ci il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Qara mürexkəblə poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Hənəfi Ramazan bayramı münasibətilə Müslüm Maqomayevin özünü və ailəsini təbrik etmişdir.

Başlanıq: Дорогие Муслим, Бадюш и Джамули...

Bitir: ...Фатма и Маряма.

Ölçüsü: 9x13 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 44

Yenə

Borjom. 19 iyun 1913-cü il.

Rus dilində. Vənövşəyi rəngli mürexkəblə poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Hənəfi Müslüm Maqomayevi Borjoma dəvət edir.

Başlanıq: Дорогой Муслим! Спешу сообщить тебя адрес свой.

Bitir: Устроились, ничего. Приезжайте. Твой Ханафи.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 44

Yenə

Borjom. 9 avqust 1914-cü il.

Rus dilində. Qara mürexkəblə poçta kartoçkasına yazılmışdır.

Məzmunu: Ramazan bayramı münasibətilə Hənəfi Müslüm Maqomayevi təbrik edir.

Başlanıq: Дорогой Муслим...

Bitir: ...Пока досвидания. Твой Ханафи.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər.s.v. 44

Üzeyir bəy Hacıbəyovdan

Jelevnovodsk. 3 iyul 1912.

Rus dilində qara mürəkkəblə mil-mil dəftər vərəqinə.

Məzmunu: Artıq Jelevnovodskidə olmalarından və Bakıya gələrsə Şuşaya gedəcəyindən söhbət açır.

Başlanıq: С. 21-го июня мы уже в Железноводск...

Bitir: ... Железноводск. Инженерный переулок дача 9

Yenə.

29 oktyabr. 1912-cı il. Yazıldığı yeri qeyd olunmayıb.

Rus dilində.

Məzmunu: Həyatı ilə əlaqədar məlumat verir.

Başlanıq: Дорогой Муслим.

Bitir: Жду от тебя письмо. Твой Узейр.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v.134

Yenə

Moskva.15 noyabr 1912-cı il.

Rus dilində qara mürəkkəblə milmil dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Pul haqq-hesabı ilə əlaqədardır.

Başlanıq: Дорогой Муслим! Получил твое письмо, за что очень благодарень!...

Bitir: ... Целуем Вас. Пока досвидания. Твой Узеир. 25 ноябр 1912 г. Москва.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 134

Yenə

28 dekabr. 1912-cı il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Qara mürəkkəblə poçta vərəqəsinə yazılmışdır.

Məzmunu: Həyatı ilə əlaqədar.

Başlanıq: Дорогой Муслим!...

Bitir: ... На твою поддержку заранее благодарю тебя.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 45

Yenə

Peterburq. 24 may 1913-ci il.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Peterburqa Konservatoriyaya qəbul olunmaq üçün gəldiyindən və şəhər haqqındakı ilk təəssüratından yazır.

Başlanıq: Дорогой Муслим! Наконец, имею возможность написать тебе письмо и письмо не из Москвы, а из Петербурга...

Bitir: ... Целую тебя твой Узеир. 24 мая 1913

Малике г. Петербург

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 3 vər. s.v. 134

Yenə

Peterburq. 7.VIII.1913-cü il.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Sarabskiyə məktub yazıb, onun borclu olduğu 400 manatdan heç olmasa 200 m. göndərməsini xahiş etməsindən və digər bu kimi məsələlərdən yazır.

Başlanıq: Дорогой Муслим! Молчание мое объясняется тем что я очень занят...

Bitir: ...Твой Узеир. 7 август С.М.Б.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 134

Yenə

Peterburq. 3 iyul 1913- cü il.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə.

Məzmunu: Peterburqdakı dərslərinin gedişatından, Sarabskidən 100 m. almağından, «Leyli və Məcnun» dan xəbərsiz olmasından və s. bu kimi məsələlərdən yazır.

Başlanı: Дорогой Муслим! Сегодня наконец получил от тебя письмо!...

Bitir: Пиши по чаше. Твой Узеир. 3 июля 1913 С.П.Б.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 134

Yenə

7 fevral 1914-cü il.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə.

Məzmunu: Məşğələlərinin çox olmasından və vaxtın azlığından şikayət edir, imtahanlarından məlumat verir.

Başlanı: Дорогой Муслим! Сегодня решил, во чтобы то ни стало, побеседовать с тобой.

Bitir: Целую Джамуля и пиши, твой Узеир С.П.Б. 7 фев. 1914.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 133

19 fevral 1914-cü il.

Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqində.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin yay tətlini birlikdə keçirmək təklifini ürəkdən bəyəndiyini bildirir.

Başlanı: Дорогой Муслим!

Ты не можешь представить себе как обрадовал меня и Малике твое письмо...

Bitir: ... Целую вас всех.

Твой Узеир. 19 феврал 1914 г. П.П.Б.

Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 133

20 aprel 1914-cü il.

Rus dilində qara mürəkkəblə mil-mil dəftər vərəqində.

Məzmunu: İmtahanları haqqında məlumat verir və ona pul göndərilməsini xahiş edir.

Başlanı: У нас в консерватории начались экзамены...

Bitir: Поклон Бадюш и целуем Джамулку, кланчбала и родным и знакомым
Твой Узеир- 20 апрель 1914
Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 1+1 vər. s.v. 134

Sankt-Peterburq.16 may 1919.
Rus dilində qara mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: İmtahanlarının vəziyyətindən, pulsuzluğundan söhbət açır.
Başlanıq: Sual – 2 экзамена...
Bitir: ... Малике показала мне последние рубли.
Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 133

Tuqanovdan

Bakı şəhəri. 31 iyul 1935-ci il.
Rus dilində saya vərəqin hər iki üzünə göy mürəkkəblə yazılmışdır.
Məzmunu: «Nərgiz» operasının uveruturası və quruluşu haqqında.
Başlanıq: Дорогой Муслим!..
Bitir: ... Привет всем.
Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 42

Yenə.
14 avqust 1935-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Göy mürəkkəblə sarımtıl vərəqin bir üzünə yazılmışdır.
Məzmunu: Tuqanov «Nərgiz» operasında rolların paylaşdırılmasından və Azərbaycanın 15 illik yubileyi üçün səhnəyə qoyulması haqqında məlumat verir.
Başlanıq: Дорогой ёлдаш Муслимбек...
Bitir: ...Крепко обнимаю.
Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 2 vər. s.v. 43

Yenə.
20 avqust 1935-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Göy mürəkkəblə saya dəftər vərəqinin hər iki üzünə yazılmışdır.

Məzmunu: Tuqanov Muslüm Maqomayevə «Nərgiz» operasının səhnələşdirilməsinin tərtibatını göndərdiyini və səhnənin dekorasiyası üçün bəzi şeylərin çatışmamasını bildirir.

Başlanıq: Елдаш Муслимбек...

Bitir: ... Крепко жму руку.

Ölçüsü: 15 x 20 sm., həcmi: 1 vər. s.v.43

Yenə.

30 avqust 1935-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Göy mürəkkəblə saya vərəqəyə yazılmışdır.

Məzmunu: «Nərgiz» operasının tamaşaya qoyulması üçün hazırlıq görülməsindən xəbər verir.

Başlanıq: Елдаш Муслимбек...

Bitir: .....жму руку желаю скорого здорового возвращения.

Ölçüsü: 15x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 43

PAVEL İVANOVIÇ AMİRAQODAN

Bakı. 26 yanvar. İli qeyd edilməmişdir. [1936-cı il]

Rus dilində. Möhürlü ağ kağıza bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Əməkdar incəsənət xadimi Pavel İvanoviç Amiraqo dünən «Nərgiz» operasının müvəffəqiyyətlə tamaşaya qoyulmasını xəbər verir.

Başlanıq: Дорогой Муслим!...

Bitir: ... Жду твоей весточки.

Ölçüsü: 13x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 43

KLİNSONDAN

Bakı şəhəri. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Göy mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Klinson Suxumi sanatoriyasında müalicə alan Müslüm Maqomayevə «Nərgiz» operasının səhnədə müvəffəqiyyətlə nümayiş edilməsindən və Fransız bir müxbirdən «Nərgiz» operası haqqında məlumat verilməsi üçün bir məktub aldığı xəbər verir.

Başlanıır: Дорогой Муслим!..
Bitir: ...Пришли что найдешь нужным и я пересилю.
Ölçüsü: 13x20 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 41

HƏBİBDƏN

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.
Məzmunu: Orkeströvkanın notunu, Şirzad Əli Kərimi və violençeldə çalan bir nəfərin göndərilməsini xahiş edir. Məktubdan M. Maqomayevin hansı əsərnin səhnəyə qoyulması məlum olmur.

Başlanıır: Уважаемый Муслим Бек! Первым долгом шлю свой горячий привет...

Bitir: ... Опят же прошу до 15- 20 выслать ноты оркестровки.
Ölçüsü: 15,5x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 134

BAŞQALARINDAN BAYDİGÜLƏ

Əli Terequlovdan.
Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir. Rus dilində.
Məktub açıq poçt kağızındadır.
Məktub üzərinə vurulmuş möhürdə çox çətinliklə 04 və 3 rəqəmi oxunur.
Məzmunu: İmtahanlarının başlandığını və tez-tez məktub yaza bilməyəcəyini bildirir.

Başlanıır: Дорогая Бадюшь! Ты просила чтобы я писал почаще, но к сожалению не имею времени.

Bitir: В этой открытке найдите нашу семинарию и Татарский отдель.
Ваш Али Терегулов.

Ölçüsü: 11x13,5 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 124

Насібəyova Məleykə Ханımdан Badyuş хanıма

Bakı şəhəri. 23 aprel, ili qeyd edilməmişdir.
Rus dilində. Bənövşəyi mürəkkəblə poçta kartoçkasına yazılmışdır.
Başlanıır: Дорогая Бадюшь...

Bitir: ...Целую всех. Твоя Малике.
Məzmunu: Ailəvi məsələlər.
Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 38

TELEQRAMMALAR

Tuqanovdan M.Maqomayevə
Kislovodsk. 1 sentyabr. İli qeyd edilməmişdir.
Rus dilində.
Məzmunu: Tuqanov Müslüm Maqomayevə bildirir ki, yubiley operası kimi «Nərgiz»ə baxılır. Necə ki, təyin edilmişdir mövsümün açılışı üçün tamaşaya qoyulacaqdır.
Ölçüsü: 16x20 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 46

Şərifovdan Müslüm Maqomayevə

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Rus dilində teleqram vərəqinə qara karandaşla yazılıb.
Məzmunu: C.Cabbarlı adına Azərbaycan Dövlət Muzeyinin müdiri Şərifov Müslüm Maqomayevi Əməkdar İncəsənət xadimi adı alması münasibətilə təbrik edir.
Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 47

Cəmaləddin Maqomayevdən M.Bağirova

Nalçik. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.
Məzmunu: M.Maqomayevin 28 iyulda səhər saat 8-də Nalçik şəhərində vəfat etdiyini və onun Bakıya gətirilməsinə köməklik göstərməsini xahiş edir.
s.v. 143

Nalçik incəsənət işçiləri idarəsindən

Nalçik. 28 iyun. İli qeyd edilməmişdir. (1937)
Rus dilində.

Məzmunu: İncəsənət İşləri idarəsi tərəfindən Müslüm Maqomayevin ölümü münasibətilə ailəsinə verilən baş sağlığı. Teleqrammada incəsənət işçilərinin müdiriyyəti tərəfindən xüsusi komissiyanın bu gün Nalçikdən Bakıya yola düşməsi qeyd edilmişdir.

Ölçüsü: 12x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 88

Boqomolovdan M.Maqomayevin ailəsinə

Smolensk. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.(1937)

Rus dilində.

Məzmunu: Boqomolov tərəfindən Müslüm Maqomayevin vəfatı münasibətilə baş sağlığı verilmişdir.

Ölçüsü: 12x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 88

Topçubaşovdan M.Maqomayevin ailəsinə

Yesentuki.

Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.(1937)

Rus dilində.

Məzmunu: Topçubaşov tərəfindən Müslüm Maqomayevin vəfatı münasibətilə verilmiş baş sağlığı.

Ölçüsü: 16x12 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 88

Qriçenko, Baqdasarov, Kələntərlidən M.Maqomayevin ailəsinə

Tarixi və yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.(1937)

.....

Rus dilində.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin vəfatı münasibətilə verilmişdir.

Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 88

Knijenikovdan-M.Maqomayevin ailəsinə

Krim. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.(1937)

Rus dilində.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin vəfatı münasibətilə ailəsinə verilən baş sağlığı.

Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 88

ŞƏXSİYYƏTİNƏ AİD SƏNƏDLƏR

**ŞƏXSİ VƏRƏQƏ, GÜNDƏLİK, XATİRƏ,
TƏRCÜMEYİ-HAL, ƏRİZƏ, QƏBZ. MANDAT, TƏŞƏKKÜRNAMƏ, FƏXRİ
VƏRƏQƏ, ƏMR VƏ ŞƏHADƏTNAMƏLƏR.**

Şəxsi vərəqə

Tarixi qeyd olunmamışdır. Lakin vərəqə M. Maqomayevin 25 yaşı olarkən doldurulduğundan belə qənaətə gəlmək olar ki, tarixi 1910-cu ildir.

Məzmunu: M.Maqomayev özü haqqında məlumat verir. 3 vərəqdən ibarət olan sənədin yalnız birinci vərəqinin 1a səhifəsinin suallarına cavab verilmişdir.

Ölçüsü: 25x34 sm., həcmi: 3 vər. s.v. 154

Formulyar siyahı – Şəxsi vərəqə

1914, 1915, 1916.-cı illər.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: M. Maqomayevin özü və ailəsi, əmək fəaliyyəti haqqında məlumat.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 3 sənəd, 9 vər. s.v. 136

Sorğu vərəqi

Tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə kantor dəftərinin 1 vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Övladlarından biri M.Maqomayevin əmək fəaliyyəti haqqında məlumat verir.

Başlanıq: с 1904 г отеч состоял учителем...

Bitir: ...связи с назначением на должность зав. Управ. Искусств Н.К.П.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 138

Gündəlik

1932-11.1.1936-cı ilədək.

Rus dilində ümumi dəftərlərə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır. Materialın 70, 71, 72-ci səhifələri yoxdur.

Məzmunu: M.Maqomayev 1932-ci ildən 1936-cı ilə qədər özünün fəaliyyəti haqqında aydın və geniş qeydlər aparmışdır. Gündəlik Türk operasının inkişaf tarixini öyrənmək baxımından çox faydalıdır.

Başlanıq: История возникновения и развития в середине 1932 года в связи с постановкой...

Bitir: ...Все для ликвидации мелких недочетов постановки и для усиления вообще оперы поблагодарив НКН-я вернулся домой.

Ölçüsü: 20x29,5 sm., həcmi: 117 vər. s.v. 151

Gündəlik

Nalçik. 28.VII.1936-cı il.

Rus dilində qara karandaşla sarımtıl kağızlarda yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayev Nalçikdə müalicə olunan zaman həkimlərlə görüşünü və hava haqqında məlumatla aid qeydlərini yazmışdır.

Başlanıq: Лечение...

Bitir: ...В общем стало прохладнее.

Ölçüsü: 15x19 sm., həcmi: 10 vər. s.v. 141

Xatirə

Avtoqraf.

Rus dilində qara və bənövşəyi mürəkkəblə cizgili ümumi dəftərə yazılmışdır.

Məzmunu: Xatirədə M.Maqomayev «Şah İsmayıl» operasını tamaşaya hazırlayarkən, əsərin mətnini ona danışan müəllim Mirzə Qədirlə aralarında yaranan narazılıqlardan bəhs edir.

Burada M.Maqomayevin «Şah İsmayıl», «Nərgiz», «Naş raport» («Bizim raport») operalarının tamaşaya qoyulacağını bildiren elanlar və M.Maqomayev, Ü.Насибə-yovla əlaqədar məqalələr, rəylər də vardır.

Bunlar «Na rubeja Vostoka» (16, 19) sentyabr (1934), «Yeni yol» (21 dekabr 1932), «Kommunist» (23 sentyabr 1934), «Bakinskiy raboçiy» (16 sentyabr 1934) və b. qəzetlərdən kəsiklərdir.

Başlanır: Это было 1913 году. Я жил в Баку на Чадровой улице в д. №77

Bitir: Введение четырех голосного пения и минимальное использование тары приближает партитуру, «Шах- Исмаила» к европейским образцам СС.Б.

Ölçüsü: 17x22 sm., həcmi: 16 yazılmış vərəq və 57 ədəd qəzet kəsiyi müxtəlif ölçülərdə. s.v. 122

Tərcümeyi-hal

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin tərcümeyi-halından parçalar.

Başlanır: Родился в Грозном –в семье бедного рут. мастера-чеченца Магомед Магомаева 5 сент 1924.

Bitir: Руководил работой только что открытого Тюркс. Госуд. Театра имени Буниатзаде

Ölçüsü: müxtəlif; həcmi: 3 vər. s.v. 138

Xasiyyətname

Azərbaycan SSR Sovnarkomun sədri Bunyadzadəyə – M.F.Axundov adına Dövlət Opera və Balet teatrının direktoru Səttarov tərəfindən verilmiş xasiyyətnamə – təqdimat.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: M.Maqomayevin əmək fəaliyyətinin 25 illiyi münasibətilə ona Əməkdar incəsənət xadimi və ya Respublikanın Əməkdar artisti adı verilməsi təklif edilir.

Başlanır:

Bitir: ...За колоссальные услуги, оказанные тов. Магомаевым тюркской музыкальной и театральной культуре, присвоение ему звания заслуженного – деятеля искусства или же заслуженного артиста Республики

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi; 2 vər. s.v. 165

Arayış

22.V1.1930

M.F.Axundov adına Dövlət Opera və Balet Teatrından M. Maqomayevə makina çapı.

Məzmunu: M.Maqomayevin həmin teatrda işlədiyini bildirir və ailəsinin tərkibi haqqında məlumat verir.

s.v. 140

ƏRİZƏLƏR

M.Maqomayevdən – Azərbaycan Maarif Nazirinə

8.V.27

Rus dilində, bənövşəyi mürekkəblə cizgili dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Türk Dövlət operasında işlədiyini, lakin illik əmək haqqının müəyyənləşdirilmədiyini bildirir. Türk milli musiqisinin inkişafında fəaliyyətini nəzərə alaraq, ona illik əmək haqqının müəyyənləşdirilməsini xahiş edir.

Başlanıq: Народный Комиссариат- Просвещения АССР, принимая целый ряд...

Bitir: ...но считаю. Что право мое на годовое содержание.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 157

Ərizə

13.1.1931

Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayevdən – Böyük Dövlət Teatrının direktor müavini Səttarova

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: «Yevgeni Onegin»in oynanılmasından bir ay keçdiyinə baxmayaraq onu yenidən səhnəyə buraxılmasından şikayət edir.

Başlanıq: После первой постановки «Евгений Онегин» и «Концерта» прошел месяц...

Bitir: ...Но она являются культурным этапом нашей оперы.

Ölçüsü: 14x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 156

Ərizə

M.Maqomayevdən – Böyük Dövlət Teatrının direktoru Səttarova

16.X1.1931 (Bakı)

Rus dilində, dəftər vərəqinə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Türk operasının pis vəziyyətə düşməsindən, oynanılan əsərlərə tərtib olunan dekorasiya, kostyumlar və qrimlərin tələb olunan səviyyədə olmamasından şikayətlənir.

Başlanıq: В то время, когда великая стройка первой в Мире Советской страны идет гигантскими шагами во всех почти областях жизни...

Bitir: ... Представляя настоящее мое заявление прошу принять соответствующие меры к изытию ненормальностей.

Ölçüsü: 13x22 sm., həcmi: 4 vər. s.v. 156

Ərizə

M.Mağomayevdən – Radio verilişləri komitəsinə

3.11.1938. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə cizgili dəftər vərəqində yazılmışdır.

Məzmunu: İşinin çoxluğunu, radio komitəsində işini davam etdirməyə imkanı olmadığını əsas tutaraq işdən azad olunmasını xahiş edir.

Başlanır: Вся работа муз. Руковод сводится к тому чтобы распределять рабочую силу по концертам и...

Bitir: ...прошу освободить меня от работы по радио.

Ölçüsü: 21X29 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 157

M.Mağomayevdən Mir Cəfər Bağırova

Rus dilində. Yazılış tarixi qeyd olunmayıb. Ərizədəki bəzi işarələrdən onun 1936-cı ildə yazıldığı güman edilir. Makina çapı.

Məzmunu: Ev şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə əlaqədardır.

Başlanır: Прежде всего разрешите Вам...

Bitir: ...К Вам с покорнейшей просьбой помочь мне в этом вопросе.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 142

Məmməd Mağomayevdən – Qroznı şəhər 6 sinifli məktəbin müfəttişinə

Rus dilində qara mürəkkəblə ağ kağıza qaralama şəklində yazılmışdır. Ərizə sondan naqisdır.

Məzmunu: 6 sinifli məktəbin şagirdlərinə oynamağı öyrətmək üçün yer istəyir.

Başlanır: Так ко мне обращались ученики...

Bitir: ...и не имея для этой уроков подходящее помещение.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 158

Badyuş Mağomayevdən – Azərbaycan mədəniyyət naziri M.Q.Qurbanova

27.II.55

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Müslüm Mağomayevin «Şah İsmayıl» operasının başqa redaksiya ilə səhnəyə buraxılmasına etiraz edir və xahiş edir ki, əsəri M.Mağomayevin hazır-

ladığı musiqi və librettosu əsasında oynasınlar. Əks təqdirdə yüksək hökumət orqanlarına müraciət edəcək.

Başlanıq: Мне стало известно...

Bitir: ...я буду вынуждена обратиться в вышестоящие правительственные органы.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 149

Dövlət opera teatrının direktoru Maqomayev Camaləddindən Arustamova

Bakı ş. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara karandaşla yazılmışdır.

Məzmunu: Atasının (M.Maqomayevin) plevrit xəstəliyini ağır keçirməsindən, indi ürəyinin onu narahat etməsindən və kansilium təşkil edilməsinin vacibliyindən yazır və bunu təşkil etməsini xahiş edir.

Başlanıq: Отец очень тяжело перенес плеврит...

Bitir: ... Все мы искренно благодарим вас за внимание.

Ölçüsü: 16x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 131

Qəbzlər

Bakı. 1917-ci il.

Hazır qəbz vərəqinə bənövşəyt mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Müəllimlər İttifaqına verdiyi üzvlük haqqının qəbzi.

Ölçüsü: 8,5x10,5 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 61

31 noyabr 1933-cü il.

Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Saya, sarımtıl vərəqənin bir üzünə bənövşəyi rəngli mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevlə bağlanmış müqavilənin qəbzi.

Başlanıq: Получил от. Т.Магомаева...

Bitir: ... «Аслан» на основ договора.

Ölçüsü: 12x15 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 61

8 dekabr 1933-cü il.

Bakı şəhəri.

Rus dilində. Qara və bənövşəyi mürekkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: N.A.Smorodinadan Müslüm Maqomayevin «Tarla» və «Kolxozçular marşı» nin fortopiano üçün notu Azərbaycan radio komitəsinin kitabxanasına alınmışdır.

Başlanıq: Принят моего от...

Bitir: ...Принадлежающие композитору Муслиму Магомаеву.

Ölçüsü: 12x15 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 60

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. «Neft və pambıq uğrunda işçi radio qəzeti» vərəqəsinin 2 üzünə (qəzetin 1 üzü yazılmamışdır) bənövşəyi rəngli mürekkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevlə Aşqabad radio komitəsi arasında bağlanmış müqavilənin qəbzi. «Gül açdı», Azərbaycan xalq nəğməsi, «Yüz bir» oyun havası, «Boyuna qurban» talış xalq mahnısı, «A dağlar» talış xalq mahnısı, «Telli» Azərbaycan xalq mahnısı və «Zərbəçinin nəğməsi» Azərbaycan xalq mahnıları və başqa mahnılar üçün melodiyalar.

Başlanıq: Согласно договору, заключенному с Вами...

Bitir: ... М.Магомаева, Ордубади.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 61

Mandatlar

25 noyabr 1920-ci il.

Bakı şəhəri.

Rus dilində. Möhürlü idarə vərəqinə makina çapı ilə yazılmışdır. Atılmış imzalar qara mürekkəblədir.

Məzmunu: ASPS tərəfindən Müslüm Maqomayevin ticarət və nəqliyyat işçilərini yoxlama komissiyasına başçı təyin edilməsi haqqında mandat.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 52

Bakı şəhəri. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.

Rus və Azərbaycan dillərində. Möhürlü, qırmızı vərəqəyə ərəb əlifbası və kiril əlifbası ilə yazılmışdır. Mandat qırmızı mürekkəblə doldurulmuşdur.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin ümum Azərbaycan müəllimlər qurultayına həlledici səsle nümayəndə seçilməsi haqqında.

Ölçüsü: 17x32 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 52

Təşəkkürnamə

Bakı şəhəri. 4 iyun 1924-cü il.

Rus dilində.

Qara mürekkəblə ağ saya vərəqin bir üzünə yazılmışdır.

Qeyd: Vərəq bir neçə yerdən cırılmışdır.

Məzmunu: Dərslərində böyük köməklik etdiyi üçün 26 sayılı məktəb şagirdləri tərəfindən Müslüm Maqomayevə yazılmışdır.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 55

Fəxri vəsiqə

Bakı şəhəri. 27 noyabr 1932-ci il.

Rus və Azərbaycan dillərində.

Latin və kiril əlifbası ilə iki sütunda çap edilmişdir.

Məzmunu: İş keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması yolunda aparılan mübarizədə iştirak etməsi və «Müdafiə et», «Rote fane» adına istirahət və mədəniyyət parkında 1932-ci ilin yay mövsümündə aparılan Şərq və simfonik orkestr konsertlərində nümunəvi, aktiv iştirakına görə Azərbaycan TİK nəzdində Azərbaycan Radio Verilişləri Komitəsi Rəyasət Heyəti tərəfindən Müslüm Maqomayevə verilmişdir.

Ölçüsü: 22x32 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 59

Fəxri vəsiqə

Tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Qara mürəkkəblə saya vərəqəyə yazılmışdır.
Məzmunu: 11 beşilliyin 1 ilində istiqraza yazmaq sahəsində fəal iştirakına görə radio komitəsi tərəfindən Müslüm Maqomayevə verilmişdir.
Ölçüsü: 24x33 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 59

Əmr № - 311

16 avqust 1922-ci il.
Rus dilində, makina çapı. Xalq Maarif Komissarı Qriqoryan tərəfindən.
Məzmunu: M.Maqomayevin öz ərizəsi əsasında İncəsənət şöbəsi müdirliyindən azad olunması haqqında.
Ölçüsü: 20x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 137

Əmr

10 iyul 1933-cü il. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.
Rus dilində qəhvəyi vərəqin bir üzünə makina çapı ilə yazılmışdır.
Məzmunu: Kinoprokatın direktoru Qafarov tərəfindən «Sdaçe Xleba» adlı birinci Azərbaycan kino-filminə səs yazmaq üçün ayrılmış komissiya üzvlərinə verilmiş əmr.
Ölçüsü: 20x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 62

Şəhadətnamələr

Tiflis.19 dekabr 1906.
Məzmunu: M.Maqomayevin Baydigül Camal Həsənağa qızı ilə evlənməsi bildirilir.
s.v. 135

Bakı şəhəri.27 iyul 1916-cı il.
Rus dilində.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevin oğlu Əbdülün təvəllüdü haqqında şəhadətnamə.

Ölçüsü: 10x19 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 87

Bakı şəhəri. 22 may 1923-cü il.

Rus dilində.

Rus və Azərbaycan dillərində kiril və əski əlifbada yazılmışdır.

Hazır şəxsi şəhadətnamə kitabçası.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin şəxsi şəhadətnaməsi.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 4 vər. s.v. 54

Bakı şəhəri. 22 iyun 1924-cü il.

Rus və Azərbaycan dillərində. Hazır şəhadətnamə vərəqinə kiril və əski əlifba ilə, bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevə Böyük Hökumət Teatrında müdir işlədiyi vaxt Xalq Maarif Komissarlığı tərəfindən verilmişdir.

Ölçüsü: 19x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 20 iyun 1925-ci il.

Rus və Azərbaycan dillərində. Hazır şəhadətnamə vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: B.O.N.O. tərəfindən 26 Sov. Məktəbinin müdiri Müslüm Maqomayevə verilmişdir.

Ölçüsü: 17x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 2 avqust 1937-ci il.

Rus və Azərbaycan dillərində.

Çap olunmuş hazır şəhadətnamə vərəqinə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin 28 iyul 1937-ci ildə Nalçik şəhərində dünyasını dəyişməsi haqqında şəhadətnamə.

Ölçüsü: 14x14 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 64

Moskva. 19 oktyabr 1962-ci il.
Məzmunu: Baydigül Maqomayevanın 19.X.1962-ci ildə, 78 yaşında Moskvada vəfat etdiyini bildirir.
s.v. 143

Əmək kitabçasından çıxarış

Yazılış tarixi və yeri qeyd olunmayıb.
M. Maqomayevin əmək kitabçasından çıxarış.
M. Maqomayevin xətti ilə.
Sarımtıl dəftər vərəqində.
s.v. 139

Üzvlük bileti

Bakı şəhəri. Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.
Rus və Azərbaycan dillərində.
Çapı ilə ağ saya vərəqəyə yazılmışdır. Bilet bənövşəyi və qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevin ikinci Ümum Azərbaycan Həmkarlar İttifaqının qurultayına nümayəndə seçilməsini bildirir.
Ölçüsü: 12x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 52

Əmanət kitabçası. № - 3412. Hesab № - 71335. 1938-ci il.
Maqomayeva Baydigül Qasan qızı.
s.v. 148

Arayış

15.1.1960.
Rus dilində. İctimai təlimat şöbəsinə evlər idarəsindən.
Məzmunu: Baydigül Maqomayevanın Xaqani küçəsi 19/13 № - li evdə yaşadığı və heç yerdə işləmədiyini bildirilir.

Cəmaləddin Müslüm oğlu Maqomayev

Rus dilində. Çap.

Seçki vərəqəsi. Cəmaləddinin Azərbaycan Ali Sovetinə deputat seçilməsini bildirir.

Ölçüsü: 30x46 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 183

MÜQAVİLƏLƏR, TƏLİQƏLƏR, M.MAQOMAYEVİN XƏSTƏLİYİ İLƏ ƏLAQƏDAR SƏNƏDLƏR

Müqavilələr

Bakı şəhəri. 27 avqust 1927-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə cizgili dəftər vərəqəsinə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan Dövlət kinoprokatı işləri idarəsinin müdiri Plunen ilə M.Maqomayev arasında «Raport xlebosdaçı» adlı kino filminə musiqi yazmaq üçün bağlanmışdır.

Ölçüsü: 22x28 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 10 iyul 1928-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqəyə yazılmışdır.

Məzmunu: Dövlət Akademik Teatrın müdiri Valentinovna ilə M.Maqomayev arasında «Koroğlu» operasının 1929-cu ilə qədər qurtarıb səhnəyə çıxarılması üçün bağlanmış müqavilə.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 10 oktyabr 1929-cu il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqin hər iki üzünə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin M.F.Axundov adına Azərbaycan Böyük Teatrında dirijor işləməsi üçün teatrın direktoru Valentinovna ilə M.Maqomayev arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 7 sentyabr 1931-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin əsərlərinin (adı qeyd edilməmişdir) 12 sentyabr tarixdə teatr binasında göstərilməsi üçün teatrın müdiri ilə bağlanmış müqavilə.

Ölçüsü: 22x31 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 25 aprel 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: «Şah İsmayıl» operasının librettosunu musiqi mətnində dəyişiklik edilməməsi şərtilə erməni dilinə tərcüməsi üçün Müslüm Maqomayevlə elmi işçi Konçaqyulyan arasında bağlanmış müqavilə.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

10 iyun 1932-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqəyə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevlə Azərbaycan radio verilişləri komitəsi arasında bağlanmışdır. M.Maqomayev radio verilişləri üçün «Şah İsmayıl» operasının uvertürasını, «Azərbaycan çöllərində» rapsodiyasını və b. nota salmağa razılıq vermişdir.

Ölçüsü: 22x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 20 avqust 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqəyə yazılmışdır. Aşağı hissədən bir az cırılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin Oktyabr inqilabının 15-ci ildönümü münasibətilə musiqi əsərləri yazmaq üçün radio komitəsilə bağladığı müqavilə.

Ölçüsü: 21x31 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 20 avqust 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya dəftər vərəqinə yazılmışdır.

Məzmunu: Radio komitəsi M. Maqomayevə 15 mahnı sifariş etmişdir.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 22 avqust 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə cizgili vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Cəfər Cabbarlının «1905-ci ildə» adlı pyesinin səhnəyə qoyulması üçün musiqi yazılması haqqında Gəncə Xalq teatrının müdiri A.Seyfi ilə M.Maqomayev arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 22x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 2 dekabr 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Türk teatrının direktor müavini Amiraqo ilə M.Maqomayev arasında 10 yanvar 1933-cü ilə kimi «Ölülər» povestinə musiqi yazması üçün bağlanmışdır.

Ölçüsü: 25x35 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 15 mart 1933-cü il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Radio komitəsi tərəfindən Müslüm Maqomayevə üç əsər yazması üçün bağlanmışdır (Mətni verilmişdir).

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 15 mart 1933-cü il.

Makina çapı ilə saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: M.S.Ordubadinin «Marş kolxoznikam» və «Tarla» şerlərini mahnıya salmaq üçün radio komitəsilə Müslüm Maqomayev arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 20 aprel 1933-cü il.

Rus dilində.

Məzmunu: Azərbaycan Mərkəzi radio komitəsi ilə Müslüm Maqomayev arasında M.S.Ordubadinin sözlərinə yazılmış 2 yeni mahnının bəstələnməsi barədə bağlanmışdır («Mazut ordusu» və «Ləkəli qəlb»).

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 10 may 1933-cü il.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Radio komitəsi «Leyli və Məcnun», «Əsli və Kərəm», «Aşıq Qərib» və «Arşın mal alan» operalarının etüd partiturasını yazmaq üçün Müslüm Maqomayevlə müqavilə bağlamışdır.

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 5 iyun 1933-cü il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərkinə müdiriyyəti Müslüm Maqomayevlə «Koçevniki» və yaxud «Doroqa v ray» kino-filminə musiqi yazması barədə bağlamışdır.

Ölçüsü: 19x26 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 24 noyabr 1933-cü il.

Rus dilində. Makina çapı ilə saya ağ vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan Dövlət kinoprokatı tresti ilə M.Maqomayev arasında «Doroqa v ray» adlı kino-filminə musiqi yazmaq barədə bağlanmışdır.

Ölçüsü: 20x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 15 dekabr 1933-cü il.

Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan Dövlət kino prokatı idarəsi ilə Müslüm Maqomayev arasında öz əsərlərini kino-teatr binalarında çalmaq üçün müqavilə bağlamışdır.
Ölçüsü: 20x26 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 9 mart 1934-cü il.
Rus dilində. Makina çapı ilə saya ağ vərəqə yazılmışdır.
Məzmunu: Azərbaycan Dövlət kino prokatı fabrikanı M.Maqomayevlə «Neft» adlı kino filmə musiqi yazmaq üçün müqavilə bağlanmışdır.
Ölçüsü: 18x26 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 11 iyun 1934-cü il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqin hər iki üzünə yazılmışdır.
Məzmunu: M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Operasının və Balet Teatrının direktor müavini Amiraqo, M.S.Ordubadı və M.Maqomayevlə «Nərgiz» operasını yazmaq üçün (musiqisi M.Maqomayev, librettosu M.Maqomayev və M.S.Ordubadı, ədəbi mətni M.S.Ordubadı) bağlanmışdır.
Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 9 oktyabr 1935-ci il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.
Məzmunu: Leningrad kino çəkilişi qrupunun rejissoru Vaynşteyn ilə M.Maqomayev arasında «Непрекрывная цель» kino filmində xorla oxumaq üçün Azərbaycan dilində bir mahnı yazmaq üçün bağlanmışdır.
Ölçüsü: 20x31 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 8 yanvar 1936-cı il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqə yazılmışdır.
Məzmunu: «Nərgiz» operasının IV aktında kasıblar xorunun radioda oxunması üçün M.Maqomayevlə ARK müdir müavini Arakeleviç arasında bağlanmışdır.
Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 11 yanvar 1936-cı il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya kağızın hər iki üzünə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Şərq orkestrinə üç hissəli bir rapsodiya yazılması üçün radio komitəsi ilə M.Maqomayev arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 11 yanvar 1936-cı il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqin hər iki üzünə yazılmışdır. Müqavilədə əl yazmaları bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Radio komitəsi ilə M.Maqomayev arasında 2 romans və fortopiano üçün bir kütləvi mahnı yazılması üçün bağlanmışdır.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 11 yanvar 1936-cı il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqin hər iki üzünə yazılmışdır. Əlyazmaları bənövşəyi mürəkkəblədir.

Məzmunu: «Pambıq tarlaları» adlı simfonik poema yazmaq üçün M.Maqomayev ilə Radio komitəsinin müdiri Vaynşteyn arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Bakı şəhəri. 11 yanvar 1936-cı il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ saya vərəqin hər iki üzünə yazılmışdır. Əlyazmaları bənövşəyi rəngli mürəkkəblədir.

Məzmunu: İki romans və bir kütləvi mahnı yazması üçün M.Maqomayevlə Radio komitəsi arasında bağlanmışdır.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 56

Təliqələr

Vladıqafqaz. 20 avqust 1905-cı il.
Təliqə. № - 1310. Rus dilində.
Tversk oblastının xalq maarif müfəttişi tərəfindən M.Maqomayevə.
Məzmunu: M.Maqomayevin sənədlərinin Bakı-Dağıstan xalq təhsili idarəsinə
göndərildiyi bildirilir.
s.v. 132

Bakı şəhəri. 16 yanvar 1919-cu il.
Rus dilində. Ştampılı vərəqə makina çapı ilə yazılmışdır.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevin 1 yanvar 1919-cu il tarixdən 1 №-li Bakı ibtidai
ali məktəbinə inspektor vəzifəsinə təyin edilməsi haqqında.
Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 51

Bakı şəhəri. 19 noyabr 1926-cı il.
Rus dilində. Ştampılı vərəqəyə makina çapı ilə qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır.
Məzmunu: Azərbaycanda keçirilən «Bethoven gecəsi» üçün komissiya üzvü
seçilməsi barədə.

Ölçüsü: 17x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 51

Bakı şəhəri. 2 yanvar 1932-ci il.
Rus dilində. Makina çapı ilə ağ vərəqəyə yazılmışdır.
Məzmunu: Müslüm Maqomayevə əməkdar incəsənət xadimi adı verilməsi haqda
Narkomprosa göndərilən məktuba tez cavab verilməsi haqqında.
Ölçüsü: 14x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 51

Bakı şəhəri. 11 noyabr 1932-ci il.
Rus dilində. Ştampılı vərəqdə makina çapı ilə yazılmışdır.
Məzmunu: Oktyabr inqilabının XV ildönümü münasibətilə teatrın bədii tərtibatını
müvəffəqiyyətlə hazırladığı üçün teatrın baş dirijoru M.Maqomayevin
mükafatlandırılması haqqında.
Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 51

6 aprel 1934.

Bakı Qızıl Ordu və Donanması klubunun direktoru Şirinovdan M.Maqomayevə.
Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə.

Məzmunu: 17-ci partiya qurultayı münasibətilə bəstələdiyi marşın partiturasını istəyirlər.

s.v. 141

Moskva. 18 aprel 1962.

V.İvanovdan Azərbaycan İctimai Təminat şöbəsinə.

Məzmunu: M.Maqomayevin həyat yoldaşı Baydigülə aid pensiya sənədlərinin Moskvaya göndərilməsi xahiş olunur.

s.v. 147

ŞAGİRDLƏRİN SİNİF DƏFTƏRLƏRİ

1901-1903-cü illər. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində qara mürəkkəblə.

Məzmunu: Arifmetika, həndəsə, coğrafiya, tarix, ana dili və bağçaçılıq fənnlərinə aid sinif-şagird dəftərləri.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 132 vər. s.v.182

Mühazirə

Qori şəhəri. 4 dekabr 1903-cü il.

Rus dilində kiril əlifbası ilə təkcizgili dəftərə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Qori seminariyasında oxuduğu zaman yazdığı tibbə aid mühazirə.

Başlanıq: Курсь подачи первоначальной медицинской помощи...

Bitir: Мензурка с...

...Термометр.

Ölçüsü: 17x21 sm., həcmi: 148 vər. s.v. 48

Zoologiyaya aid cədvəl

Tərtibçi müəllim A.Maqomaev.

Qara və qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır. Göy və qara rəngli karandaşla cədvəl şəklində cızılmışdır.

Məzmunu: Cədvəldə fəqərəli heyvanlar haqqında bir neçə suala cavab verilir.

Başlanıq: Тип 1. Позвоночная. Къ типу...

Bitir: ...Годюка, уже, очковая эмея, гремучая змиться, удавь, питонь.

Составитель учитель А.Магомаевь.

Ölçüsü: 45x73 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 182

M.Maqomayevin xəstəliyi ilə əlaqədar sənədlər

Ukrayna. 3.X.1935.

Xarkov Vərəm İnstitutundan Azərbaycan Böyük Dövlət Opera və Balet teatrına.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin açıq ağciyər vərəmi xəstəliyinə tutulması və onun təcili surətdə Suxumidə müalicə almasına şərait yaradılmasının vacibliyi bildirilir.

s.v. 141

Kurort vərəqəsi

Bakı. 20.X11.1935.

Məzmunu: M.Maqomayevin Suxumiyə müalicəyə göndərilməsi ilə əlaqədardır.

s.v. 141

Poçt kartoçkası.

M.Maqomayevin ailəsinə

26.111.1937-ci il.

Məzmunu: M.Maqomayevin səhhəti ilə əlaqədar məlumat.

s.v. 141

1936-1937-ci illər. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində.

M.Mağomayevin ciyərlərinin əllə çəkilmiş şəkli.

Məzmunu: M.Mağomayevə xəstəliyi haqqında həkimlərin təyin etdiyi məlumat

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 5 vər. s.v. 64

M.Mağomayevin ciyərlərinin əllə çəkilmiş şəkli

1936-1937-ci illərdə. Yazıldığı yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində.

Məzmunu: M.Mağomayevin xəstəliyi haqqında məlumat.

Başlanır: При-р-ском осмотре...

Bitir: ... Учитывая состояние больного и крайне тяжелые квартирные условия (темная, непроветриваемая комната) доктор Казыев, д-р Кауфман и д-р Горосян, проф. Топчибашев.

Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 5 vər. s.v.64

Vəsiqələr

Lənkəran şəhəri. 21 avqust 1911-ci il.

Rus dilində. Ştampılı saya vərəqə qara mürekkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Mağomayevin 1 sentyabr 1911-ci il tarixdə Sabunçu şəhər məktəbinə dəyişilməsi haqda Lənkəran 4 illik şəhər məktəbinin inspektoru tərəfindən verilmişdir.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v.49

Bakı şəhəri. 7 avqust 1918-ci il.

Rus dilində. Makina çapı ilə sarımtıl saya vərəqin bir üzünə yazılmışdır. İmzalar qara mürekkəblədir.

Məzmunu: Maarif Komissarlığından verilmişdir.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 14 avqust 1918-ci il.

Rus dilində. Ştamplı vərəqdə makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Maarif Komissarlığında işlər müdirliyində kolleqyanın üzvü olan müəllim Müslüm Maqomayevin öz işi ilə əlaqədar olaraq müvəqqəti kollegiyanın üzvlüyündən çıxarılması haqqında.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 27 iyul 1920-ci il.

Rus dilində. Cizgisiz sarımtıl vərəqə qırmızı mürəkkəblə makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Respublikanın Siyasi İdarəsinin Mədəni Maarif şöbəsinin nəzdindəki incəsənət bölməsində bədii seksiyanın müdiri olması haqqında.

Ölçüsü: 12x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 15 aprel 1921-ci il.

Rus dilində. Ştamplı çap olunmuş vərəqdə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Azərbaycan Dövlət teatrında dirijor vəzifəsində işləməsi haqqında.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 3 dekabr 1921-ci il.

Rus dilində. Ştamplı vərəqdə makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Narkompros kollegiyasının üzvü, incəsənət şöbəsinin müdiri və türk Dövlət Dram Teatrının başçısı olması haqqında.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

17 sentyabr 1922.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Vəsiqə Azərbaycan Maarif İşçiləri İttifaqı tərəfindən M. Maqomayevə verilmişdir.

Ölçüsü: 17x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 165

Bakı şəhəri. 24 oktyabr 1925-ci il.

Rus dilində. Ştampılı vərəqə makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Azərbaycan Dövlət Teatrında dirijor işlədiyini bildirir.

Ölçüsü: 9x19 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 3 iyun 1926-cı il.

Rus dilində. Ştampılı cizgili vərəqə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Vərəqin 11 üzündə vəsiqənin etibarlılıq müddəti 25 avqusta qədər artırılmışdır.

Məzmunu: Xalq Ədliyyə Komissarlığı tərəfindən M.Maqomayevə 1 Ali-ibtidai məktəbin rəhbəri işlədiyi üçün verilmişdir.

Ölçüsü: 18x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 6 aprel 1927-ci il.

Rus dilində. Ştampılı idarə vərəqinə makina çapı və bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Böyük Dövlət Akademik Teatrının direktoru tərəfindən Müslüm Maqomayevin 1925-1927-ci illərdə həmin teatrda dirijor işlədiyinə görə verilmişdir.

Ölçüsü: 9x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 11 iyun 1931-ci il.

Rus dilində. Ştampılı vərəqin bir üzünə makina çapı ilə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan Respublika Mərkəzi Radio verilişləri Şərq şöbəsinin musiqi rəhbəri Müslüm Maqomayevin Bakı Birləşmiş Radio Mərkəzi müdiriyyəti tərəfindən radio işlərinin qoyuluşu ilə tanış olması üçün SSRİ-nin şəhərlərinə ezamiyyəyə göndərilməsi haqqında.

Ölçüsü: 16x19 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 11 iyun 1931-ci il.

Rus dilində. Ştamplı vərəqənin 1 üzünə makina çapı ilə yazılmışdır. İmzalar bənövşəyi və göy mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrı müdiriyyəti tərəfindən Müslüm Maqomayevin opera işləri ilə tanış olmaq üçün SSRİ-nin şəhərlərinə ezamiyyəyə göndərilməsi haqda.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 49

Bakı şəhəri. 16 iyun 1932-ci il.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin M.F. Axundov adına Böyük Dövlət teatrında işlədiyi vaxt 1932-ci ildə növbəti məzuniyyətə çıxması ilə əlaqədar.

Ölçüsü: 13x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 149

Bakı şəhəri. 1 noyabr 1933-cü il.

Rus dilində. Ştamplı vərəqə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Azərbaycan Dövlət teatrında dirijor işləməsi və aylıq maaşı haqqında.

Ölçüsü: 13x19 sm., həcmi: 16 vər. s.v. 49

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Hazır vəsiqə kitabçasına bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin Azərbaycan Həmkərlər İttifaqı plenumunun nümayəndəsi olduğu bildirilir.

Ölçüsü: 7x10 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 54

Fəaliyyəti ilə əlaqədar müxtəlif məzmunlu sənədlər

«RABİS» in III Ümumazərbaycan qurultayının stenoqrafik hesabatı

14 sentyabr 1921-ci il.

Rus dilində. Makina çapı. Üzərində M.Maqomayev düzəlişlər aparmışdır.

Məzmunu: İclasda İncəsənət şöbəsinin müdiri M.Maqomayevin məruzəsi dinlənilmişdir. M.Maqomayev qeyd edir ki, adətən qurultayda məruzə edərkən keçmiş işlərimizdən danışib, gələcəyin planını tərtib etməliyik. Mən bu işdə cəmi ay yarımır işləyirəm. Ona görə də işimizdə olan kəsir cəhətlərimizi qeyd edib, gələcək inkişaf yollarımızı təklif etməliyəm. M.Maqomayev türk musiqisinin, opera sənətinin gələcək inkişafı üçün nələr lazım gəldiyini, ürək dolusu arzularını inamla ifadə edir.

Başlanıq: Председательствует тов...

...Начало заседания в 10 часов 40 минут

Bitir: ...о тарифе, о выборах Правления, о выборе ревизионной комиссии и делегатов на Всероссийский съезд. объявляю заседание закрытым – заседание закрывается в 9 часов вечера.

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi: 48 vər. s.v. 165

Qərar

Türk operası haqqında Narkompros tərəfindən ayrılmış xüsusi komissiyanın qərarı

Bakı. 20.1.1929-cu il.

Rus dilində makina çapı. Sondan naqisdir.

Məzmunu: Türk operasının 3-5 il ərzində Avropa stilinə keçməsi haqqında qərar verilir. Türk dilində «Riqoletto», «Yevgeni Onegin» kimi bir aktlı operaların səhnədə oynanılması, «Şah İsmayıl», «Əsli və kərəm» kimi əsərlərin səhnədən çıxarılması tövsiyyə edilir.

Başlanıq: Взять определенный и твердый курс на переход (в течение ближайших 3-5 лет) на европейский – оформленную тюркскую оперу...

Bitir: ... Отпустить максимальные средства на внешнее оформление пьес (5.000 р).

Ölçüsü: 21x34 sm., həcmi: 1+1 vər. s.v. 165

İstehsalat planı

1933-cü il. Yazıldığı ay və yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində, makina çapı.

Məzmunu: M.Mağomayevin radioda işlədiyi vaxt Türk incəsənət sektorunun ikinci kvartalı üçün (aprel, may, iyun) musiqi verilişlərinin planı.

Başlanıır: Восточный нотный оркестр...

Bitir: ...15. Выступление кружков самодеятельности.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 165

Təqdimat

Xalq Komissarları şurası və Ali İqtisad şurasından – Narnomprosa. № - 8/70703
13.X11.1931. Yazıldığı ay və yer qeyd edilməmişdir.

Rus dilində bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Mağomayevin yubileyini keçirmək və ona əməkdar incəsənət xadimi adı vermək üçün.

Başlanıır: Управление делами СНК и...

Bitir: ... Указанное прилагат.

Ölçüsü: 22x23 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 155

Təklif

Avtoqraf.

Mən məktəblərə nəyi məsləhət verə bilərəm (nəyi təklif edirəm?).

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan və rus dillərində. Latin əlifbası ilə. Başlığı rus dilindədir.

Məzmunu: Məktəbdə nəğmə dərsi üçün mahnıların siyahısı.

Başlanıır: Что я предлагаю в школах...

Bitir: ...лякяли гялб.

Ölçüsü: 20x30 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 165

Məlumat

M.Mağomayevdən - NKRKİ-yə. Pioner radio-qəzeti vərəqlərində.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində. Tələsik xətlə, qaralama şəklində yazılmışdır.

Məzmunu: Azərbaycan MK-nın prezidiumunun Böyük Dövlət Opera Teatrı haqqındakı qərarı ilə tanış olduqdan sonra, ona münasibətini bildirir və özü haqqındakı məlumatı inkar edir.

Başlanıq: Ознакомившись с проектом постановления Президиума УПКА КИ (б)...

Bitir: ...с Сурахане района и дан на смете колхозников – ударников 21 марта с/г.

Ölçüsü: 21x29 sm., həcmi: 15 vər. s.v. 160

Müraciətnamə

M.Maqomayevdən – Xalq Təhsili Komissarına

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində, makina çapı.

Məzmunu: Türk musiqisinin geridə qalmasını Narkomprosun bu sahəyə diqqət verməməsində görür və öz fikirlərini kəskin surətdə onlara bildirir.

Ölçüsü: 21x24 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 165

Elan

Учитель Муслимь Магометович Магомаевь

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində.

Məzmunu: M.Maqomayevin şəxsi təşəbbüsü ilə şagird hazırlamaq üçün etdiyi elan.

Elan üzərinə ağ vərəqə çəkilmiş kartonda qara tuşla yazılmışdır.

Ölçüsü: 24x35 sm., həcmi: 1 vər., s.v. 98

Dəvətnamələr

Moskva. 5-14 aprel 1938. Azərbaycan İncəsənət dekadası.

Rus dilində, makina çapı.

Ölçüsü: 9x9 sm., həcmi: 2 dəvətnamə. s.v. 177

Yenə.

Yazılış tarixi və yer qeyd edilməmişdir.

A.M.Şərifzadə adına Aktyor evi və Azərbaycan Dövlət Musiqi Mədəniyyəti Muzeyi Sizi, Azərbaycan musiqisinin görkəmli xadimi Üzeyir Hacıbəyovun xatirə gecəsinə dəvət edir. Gecə 1974-cü il noyabrın 16-da Aktyorlar evində keçirilir.

Ölçüsü: 7,5x13 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 177

Yenə.

Proqram 14.XI.1975-ci ildə çap olunub.

Azərbaycan teatr cəmiyyəti və M.Şərifzadə adına Aktyorlar evinin Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə təşkil etdiyi gecənin dəvətnaməsi. (18.XI.1975).

Ölçüsü: 12x22 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 174

Yenə

20.XI.1975-ci il.

Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyi və Bəstəkarlar İttifaqı Ü. Hacıbəyovun EV – muzeyinin açılışına dəvət edir.

Ölçüsü: 10x13,5 sm., s.v. 177

Yenə.

21 noyabr 1975-ci il

Azərbaycan və rus dillərində.

Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyi və Bəstəkarlar İttifaqı tərəfindən böyük Sovet bəstəkarı Ü.Hacıbəyovun 90 illiyinə həsr edilmiş təntənəli gecəyə aid dəvətnamə.

Ölçüsü: 9x17 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 177

Yenə.

Tarixsiz. Azərbaycan və rus dillərində makina çapı.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı, Yazıçılar İttifaqı və Respublika Mədəniyyət Nazirliyinin təşkil etdiyi «Mahnı janrı, onun inkişafı və təbliği» məsələlərinə həsr olunmuş birgə plenuma dəvət üçündür.

Ölçüsü: 11x18 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 177

Yenə.

Azərbaycan və rus dillərində makina çapı.

Azərbaycan EA Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyası

Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyinin Memarlıq və İncəsənət İnstitutu Azər.

SSR Bəstəkarlar İttifaqının Ü.Hacıbəyov və M.Maqomayevin anadan olmasının

80 illiyi münasibətilə keçirilən elmi-nəzəri konfransının dəvətnaməsi.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 177

Protokoldan çıxarış

25 iyul 1931-ci il.

Makina çapı.

Məzmunu: Türk operasının mövsümə hazırlığının vəziyyətinin yoxlanılması haqqında.

Qərar: M.Maqomayevə komissiyanın üzvü kimi «Sevilya Bərbəri» («Севильского Циркюльника») operasının tərcüməsində məsul, «Karmen» və «Yevgeni Onegin» operalarının tərcüməsini bitirmək ona tapşırılmışdır.

Başlanğı: Совешания по подготовке к тюркскому оперному сезону «25» июля 1931 г.

Bitir: Ответственность за открытие Тюркского Оперного сезона возложить на тов.Валентинова.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 165

Çağırış bileti

28 iyul 1938-ci il.

Azərbaycan SSR İncəsənət işləri idarəsi, M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası M.Maqomayevin ölümünün il dönümü münasibətilə təşkil olunan xatirə gecəsi konsertinə çağırış.

Ölçüsü: 9x13 sm., həcmi: 2 çağırış vərəqəsi. s.v. 177

Proqramlar

Bakı. Azərnəşr. 1940-cı il. Rus dilində.

Müslüm Maqomayev. Ölümünün üç illiyi münasibətilə.

Məzmunu: M.Maqomayevin həyat və fəaliyyətini işıqlandıran geniş məqalə və 1 oktyabr 1947-ci ildə təşkil edilmiş M.Maqomayevin xatirə gecəsinin proqramı.
Ölçüsü: 14x22 sm., həcmi: 11 səhifə + 2 səhifəlik proqram. s.v. 170

Bakı. Dekabr 1944. "Krasniy Vostok" mətbəəsi.
Rus dilində, çap.
Məzmunu: Zaqafqaziya Respublikaları İttifaqının musiqi dekadası haqqında proqram.
Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 23 səh.
İnv. № - 10291., s.v. 171

12 iyul 1956-cı il.
M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında Azərbaycan musiqisindən ibarət konsertin proqramı.
Azərbaycan dilində kiril və ərəb əlifbası ilə.
Ölçüsü: 16x26 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 173
Qroznı radio və televiziya verilişlərinin proqramı.
Rus dilində, çap.
30 iyul 1961-ci il.
Proqramda Çeçen kompozitoru M.Maqomayevin şəkli ilə birgə həyat və fəaliyyətindən məlumat verilmişdir.
Ölçüsü: 13x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 173

Dəvətnamə – proqramma

2.X11.1965-ci il.
Ü.Hacıbəyov (1885-1948) və M.Maqomayevin (1885-1937) anadan olmasının 80 illiyi münasibətilə təşkil olunmuş gecənin proqramı və dəvətnaməsi. Gecə 13 dekabr 1965-ci ildə keçirilibdir.
Ölçüsü: 9,5x18 sm., həcmi: 4 dəvətnamə və proqram.
s.v. 174; s.v. 177.
Qeyd: 18.IX.1955. tarixli Dəvətnamə M. Maqomayevin anadan olmasının 70 illiyinə aiddir.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Azərbaycan dilində Latın əlifbası ilə çap.
Tamaşa Müəssisələr İdarəsi M.F.Axundov adına Böyük Dövlət teatrosu. Dirijor –
kompozitor M.Maqomayevin Böyük Şərq konsertinin proqramı.
Ölçüsü: 13x34 sm., həcmi: 1 vərəq, s.v. 175

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməyibdir.
Azərbaycan və rus dillərində.
Böyük Dövlət teatrosu pəncşənbə günü dirijor-kompozitor Müslüm Maqomayevin
rəhbərliyi altında Avropa simfonik orkestrinin ifası ilə böyük Şərq konsertinin proq-
ramı.
Ölçüsü: 14x40 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 176

M.Maqomayevin anadan olmasının 70 illiyinə həsr edilmiş gecənin proqramı
Azərbaycan və rus dillərində çap edilmişdir.
Ölçüsü: 11,5x23 sm., həcmi: 6 vərəq (üç proqram)

Yenə.
M.Maqomayevin anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə keçirilən gecənin
proqramı.
Azərbaycan və rus dilində çap edilmişdir.
Ölçüsü: 11,5x23 sm., həcmi: 9 ədəd, s.v. 177 və 177

Yenə.
3.X11.65-ci il [Bakı]
Azərbaycan və rus dillərində çap edilmişdir.
Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 80 illiyinə həsr olunmuş yubiley sessiyasının
dəvətnaməsi və proqramı.
Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 14 səhifə. s.v. 174

Yenə.
11-12 noyabr 1975-cı il. Bakı.
Azərbaycan və rus dillərində çap edilmişdir.
Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş konfransın proqramı.
Ölçüsü: 12,5x19 sm., həcmi: 3 vər. s.v. 174

Konsert proqramı (1931-1932-ci il mövsümü üçün)

12 mart (1931)

Azərbaycan və rus dillərində çap edilmişdir.

Məzmunu: M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Teatrında Zaqafqaziya federasiyasının 10 illik bayramı münasibətilə keçirilən yubiley proqramı.
s.v. 100

FOTOLAR

M. Maqomayev

Bakı.1921-ci il.

Maqomayev, əynində gitel fasonlu köynək geymişdir. Başı açıqdır.

Şəkil qəhvəyi rənglidir. Açıq qəhvəyi rəngli kardona yapışdırılmışdır.

Ölçüsü: 14x20 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 65

Suxumi. 5 mart 1936-cı il.

Ağ fonu olan bu şəkildə M.Maqomayev bağda ağac kötüyü üstündə əyləşmişdir.
Əynində paltosu var. Şapkasını əlində tutmuşdur.

Ölçüsü: 8x10 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 70

Suxumi.1937-ci il.

M.Maqomayev bir nəfər cavan kişi ilə.

M.Maqomayevin əynində qara rəngli palto və başında açıq rəngli şlyapa var. Əllərini arxaya aparmışdır.

Ölçüsü: 8x11 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 70

Suxumi. 1937-ci il.

M.Maqomayev bir nəfər kişi ilə çəkilməmişdir.

Qara fonu olan bu şəkildə Müslüm Maqomayev dənizin sahilində əyləşmişdir. Onun əynində qara paltosu, başında açıq rəngli şlyapası vardır. Əllərini bir-birinə çarpazlamışdır. Arxa tərəfdə skamyaların üzərində oturmuş adamlar və ağaclar görünür.

Ölçüsü: 9x12 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 70

Çəkiliş tarixi və harada çəkilməsi qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayev əlində dirijor ağacı, əynində qara rəngli pencəyi var. Başı açıqdır.

Ölçüsü: 13x17 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 65

Çəkiliş tarixi və harada çəkilməsi qeyd edilməmişdir.

Əynində ağ köynək geymiş M.Maqomayev miz arxasında işləyərkən.

Ölçüsü: 6x9 sm., s.v. 65.

M.Maqomayev beldən yuxarı.

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd olunmayıb.

Ölçüsü: 24x33 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 65.

Çəkilmə tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

M. Maqomayev qırx yaşlarında.

Ağ fonu olan foto kağızında, bağda M.Maqomayev və yanında bir kişi ayaq üstə dayanmışlar.

M.Maqomayev əynində kül rəngli kostyumu, başında ağ papağı və ağ saroçkası vardır. Əlində lülələnmiş dəftər görünür. Əllərini arxaya aparmışdır.

Şəkildə heç bir qeyd yoxdur.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 70

M.Maqomayev və anası. (Gənclik illərində).

Çəkiliş tarixi qeyd edilməmişdir.

Şəkillər ayrı-ayrı çəkilmiş, sonradan yan-yan qoyulub, birləşdirilmişdir.

Ölçüsü: 10x12; həcmi: 1 vərəq, s.v.146.

Çəkiliş tarixi qeyd olunmayıb.

Müslüm Maqomayev və 34 nəfərdən ibarət orkestr qruppası.

Ölçüsü: 18 x 23; həcmi: 1 vərəq, s.v.146.

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayev ailəsi ilə (Arvadı Baydigül, oğlanları Camal və Məmməd).

M.Maqomayev Məmmədi qucağında, Camalı isə yanında stolun üstündə oturtmuşdur.

Baydigül xanım arxada ayaq üstə dayanmışdır.

Ölçüsü: 10x12 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 69.

M.Maqomayev və Baydigül xanım.

Çəkilmə tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayev stulda oturmuş, Baydigül xanım isə ayaq üstə dayanmışdır.

Foto qəhvəyi və qara rəngdədir.

Ölçüsü: 11x16 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 69.

M.Maqomayev və Baydigül xanım.

Çəkilmə tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Əynində dirijor forması olan Maqomayev Baydigül xanımın arxasında ayaq üstə dayanmışdır.

Ölçüsü: 11x17 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 69

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayev arvadı Baydigül xanımla. Evin qarşısında (heyətdə) dibçəkdə olan limu ağaclarının altında M.Maqomayevin əlində «Bakı» qəzeti vardır. O, stul üzərində əyləşmişdir.

Ölçüsü: 9x12 sm., s.v. 69.

M.Maqomayev opera artistləri arasında. Burada M.Maqomayev sol tərəfdə əyləşmişdir. Əynində qara paltosu var. Əlində qalın bir not dəftəri tutmuşdur.

Ölçüsü: 18x23 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 68.

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

M.Maqomayev opera artistləri arasında. Çox güman ki, bu şəkil «Arşın mal alan» operasının tamaşasından sonra çəkilmişdir. Arxasında heç bir qeyd yoxdur.

Ölçüsü: 9x12 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 71

Baydigül xanım.

(Müslüm Maqomayevin arvadı)

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Ölçüsü: müxtəlifdir, həcmi: 3 ədəd. s.v. 72

M.Maqomayevin oğlu Məmmədin 20 noyabr 1921-ci ildə çəkilmiş şəkli.

Məmməd kreslo yanında əynində matros paltarı, əlləri arxada ayaq üstə dayanmışdır.

Şəkil əvvəlcə qırmızı, sonra isə sarımtıl rəngli kartona yapışdırılmışdır.

Ölçüsü: 10x16 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 73

Müslüm Maqomayevin oğlanları Məhəmməd və Camalın şəkilləri.

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir. Birinci şəklə əsasən ehtimal etmək olar ki, bu şəkil də 1921-ci ildə çox mümkün ki, 20 noyabrda çəkilmişdir.

Şəkil sarımtıl kartona yapışdırılmışdır.

Ölçüsü: 9,5x14 sm., həcmi: 2 ədəd. s.v. 73

Məmməd və Camal.

12 may 1934-cü il.

Şəkil ağ fonda açıq qəhvəyi rəngdədir.

Ölçüsü: 9x14 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 73

Camal Maqomayev.

Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Camalın təxminən 4 yaşı olarkən çəkilmişdir. Əynində matros paltarı, üç çarxlı velosiped üzərində oturmuşdur.

Ölçüsü: 16x24 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 74

Tiflis şəhəri. 17 aprel 1908-ci il.

M. Maqomayevin qohumları olan Əli, Məryəm Hacıbəyova və Məleykə Qasımova.

Açıq boz rəngli fonu olan qalın foto kağızında çəkilmişdir.

Ölçüsü: 10x17 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 85

Bakı şəhəri. 1 noyabr 1911.

M. Maqomayevin qohumlarından Əli və Xədicənin şəkli.

Şəkil 3.V. 1912-ci ildə M. Maqomayevə və Baydigül xanıma bağışlanmışdır.

Ölçüsü: 10x17 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 84.

1911-ci il. Çəkiliş yeri qeyd edilməmişdir.

M. Maqomayevin qohumu Məryəmin şəkli.

Şəkilin arxasında M. Maqomayev və arvadı Baydigül xanıma bağışlanması haqda qeyd vardır.

Ölçüsü: 6x11 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 83.

Terequlov

4 mart 1923-cü il. Çəkiliş yeri qeyd edilməmişdir.

Şekli Terequlov öz yubileyi münasibətilə M. Maqomayevə bağışlamışdır.
Ölçüsü: 8x13 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 82.

Yenə.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Ölçüsü: 7x10 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 82

Ələskər Ələkbərov
Bakı şəhəri. 1 mart 1932-ci il.
Arxasında ərəb əlifbası ilə Ələskər Ələkbərov «Sevimli Müslüm dayı və möhtərəm Badi Səba xanıma Bakı xatirəsi» sözləri yazmışdır.
Ölçüsü: 9x14 sm., 1 ədəd. s.v. 77.

Üzeyir Hacıbəyov.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir [30 yaşlarında].
Açıq rəngli fonu olan foto kağızında başı açıq, əynində xaki rəngli kostyumu, ağ saroçkası və gül rəngli qalstuku vardır.
Ölçüsü: 6x8 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 84.

Rzayev familiarlı bir nəfər.
Çəkilmə tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Ölçüsü: 6,5x10 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 80.

H.Sarabski.
Ərəb – Zəngi rolunda
Tarixi və çəkildiyi yer qeyd edilməmişdir.
Foto qara rəngdədir.
Ölçüsü: 11x25 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 81

Həqiqət Rzayeva.
Ərəb- Zəngi rolunda.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Foto qara rəngdədir.
Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 79

Şah İsmayıl operasının son səhnəsi. Aslan şah və Ərəb – Zəngi.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
Foto qara rəngdədir.
Ölçüsü: 13x18 sm., həcmi: 2 ədəd, s.v. 79

H.Rzayeva və Hacıbəyov.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.
H.Rzayeva ərəb – zəngi, Hacıbəyov Şah İsmayıl rolunda.
Ölçüsü: 13x17 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 78

Aslan şah surəti.
Harada və nə vaxt çəkilməsi qeyd edilməmişdir.
Foto qara rəngdədir.
Ölçüsü: 13x18 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 76

Nalçik mehmanxanası.
Şəkildə küçə, divar və mehmanxananın həyətidəki ağaclarla mehmanxana binası görünür.
Ölçüsü: 8x11 sm., həcmi: 1 ədəd, s.v. 67

Eskiz.
Çəkiliş tarixi və yeri qeyd edilməmişdir. Eskiz qara karandaşla çəkilmişdir. ("Şah İsmayıl" operasından Aslan şah surəti). Şəklin kölgəsi də əks olunmuşdur.
Ölçüsü: 24x36 sm., həcmi: 1 ədəd. s.v. 67

ALBOM

Bakı şəhəri.14 mart 1919, 1924, 1926-cı illər.

Məzmunu: Birinci vərəqdə Müslüm Maqomayevin tək şəkli, sonrakı vərəqlərdə isə Müslüm Maqomayevin «Şah İsmayıl» operası haqqında müxtəlif qəzetlərdə (rus və Azərbaycan dillərində) dərc olunmuş məqalələr və Şah İsmayıl operasında oynayan artistlərin şəkilləri. 9 vərəqə boş buraxılmışdır.

Ölçüsü: 22x29 sm., həcmi: 22 vərəqə. s.v. 75

M.Maqomayevin arxivində olan başqa şəxslərə aid materiallar

30 oktyabr 1901-1902-ci il.

Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Not dəftərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözləri kiril əlifbası ilə rus dilindədir. Cildi üzərinə yaşıl parça çəkilmiş kartondandır.

Məzmunu: Müxtəlif kompozitorların serenada, ballada, mazurka, polka, vals, mahnı və başqa əsərlərinin notları və onların şəkilləri vardır.

Notla başlanıb, notla bitir.

Qeyd: 1) Bu dəftərə əsərlərin müəllifləri tərəfindən yadigarlar yazılaraq, M.Maqomayevə bağışlanmışdır. 37-ci vərəqdə Emişev noyabr 1901, 42-ci vərəqdə Kananadze tərəfindən imza edilmişdir.

2) 1 vərəqdə kompozitorlardan K.Yu. Davidov, A.Q.Rubinşteyn, N.A.Rimski, A.N.Serov, A.S.D.Orqovişki; N.Q.Rubinşteyn, M.İ.Qlinkanın fotoşəkilləri yapışdırılmışdır.

Ölçüsü: 26x34 sm., həcmi: 94 vərəq, s.v. 90

M.MAQOMAYEVİN FONDUNDA OLAN BAŞQA ŞƏXSLƏRİN ƏSƏRLƏRİ

ÜZEYİR HACIBƏYOV

1927- ci il.

Yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır. Mahnının sözləri yazılmamışdır.
Məzmunu: Üzeyir Hacıbəyovun bəstələdiyi «Bağın bağına varmı» səh. 1 a, «Kaçakıç» səh. 3a- 5a və səh. 5b- dən 10 a- ya qədər adları qeyd olunmamış nəğmələr.

Başlanır: Notla.

Bitir: Notla.

Ölçüsü: 27x 37 sm., həcmi: 10 vərəq, s.v. 18

Üzeyir Hacıbəyov «Arşın-malalan»

Yazılış tarixi və yeri qeyd olunmayıb.

Qara rəngli mürəkkəblə not dəftərinə yazılmışdır.

Məzmunu: Ü.Hacıbəyovun «Arşın-malalan» operasının uverturası və Əsgərin ariyası.

Başlanır: № 1. Uvertyura.

Bitir: Notlarla.

Ölçüsü: 25x36 sm., həcmi: 13 vər. (26 səhifə), s.v. 105

ZÜLFÜQAR BƏY VƏ ÜZEYİR BƏY HACIBƏYOVLAR.

Yazılış tarixi qeyd edilməmişdir.

Qara mürəkkəblə Azərbaycan dilində Latın və ərəb əlifbası ilə yazılmışdır.

Başlığı ərəb, sözləri latın əlifbası ilədir.

Vərəqin 2 üzündə qara karandaşla mahnının sözləri yazılmışdır.

Məzmunu: Zülfüqar və Üzeyir Hacıbəyov qardaşlarının beşik mahnısı «Lay- lay» a yazdıqları müxtəlif alətlərin notları.

Başlanır: Notla.

Bitir: Notla.

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 1 vər. s.v. 18

ÇAP KİTABI

MƏCMUƏ

Mirzə Hüseynqulu Məhəmmədəlizadə Gəncəi.

1329 h = 1911 m.

Gəncədə Əhməd Hacı Həsənzadə mətbəəsində nəşr olunmuşdur.

Məzmunu: Dübeyt, sinəzən, nohə və qəsidələr. Ön sözü ərəb dilində. Mətni ərəb əlifbası ilə Azərbaycan dilində. Seyyid Ordubadi, Cəlal, Şahin və b. şairlərin şeirləri).

Ölçüsü: 16x22 sm., həcmi: 12 vərəq, s.v. 185

N.D.DAVIDOV (Kompozitor)

18 yanvar. 1902. Yekaterinaqorod.

Rus dilində. Çap not kitabı.

Qeyd: Dəftərin 4-cü vərəqində bu mahnıları məharətlə ifa edən Anastasiya Dmitrovnanın şəkli və onun yaradıcılığı haqqında yazı dərc edilmişdir.

Məzmunu: 2 romansın mətni və notu.

Notla başlanıb, notla da bitir.

Ölçüsü: 18x33 sm., həcmi: 4 vərəq, s.v. 98

Altunbəyli.

1 oktyabr 1923-cü il.

Azərbaycandilində latın əlifbası ilə yazılmışdır.

Not dəftərinə qara mürəkkəblə.

Cildi kartondandır.

Məzmunu: «Karmen» operasının Azərbaycan dilində tərcüməsi və partiturası. Notlar arası sözlər Azərbaycan dilindədir. Əsər tamdır.

Ölçüsü: 19x28 sm., həcmi: 210 vərəq, s.v. 180.

ZAŞEVIÇ

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə not kağızına yazılmışdır.

Başlığı kiril əlifbası ilə rus dilindədir.

Tərtibçisi: M. Maqomayev.

Məzmunu: Qırğız melodiyası "Zeynə".

Başlanır: notla.
Bitir: notla.
Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 44

ÇERÇİ BƏY - MAHNI

1927-ci il. Yeri qeyd edilməmişdir.
Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır. Sözləri və başlığı qeyd edilməmişdir.
Tərtib edəni M. Maqomayev.
Başlanır: 12a notla
Bitir: 13b notla
Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq (23-cü material), s.v. 18

ETHEM BƏY

1927-ci il.
Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Rus və Azərbaycan dillərində. Başlığı kiril əlifbası və latın əlifbası ilə yazılmışdır.
Tərtib edəni M. Maqomayev.
Məzmunu: Ethem bəyin bəstələdiyi «Türk melodiyası».
Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq (səh. 10b.), s.v. 18.

ETHEM BƏY – MAHNI

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.
Qara mürəkkəblə not kağızına yazılmışdır.
Mahnının sözləri və adı qeyd edilməmişdir.
Başlanır: səh. 17b notla
Bitir: səh. 17b notla
Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 1 vərəq (25-ci material), s.v. 18

KHANYAN

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə yazılmışdır. Mahnının sözləri və başlığı qeyd edilməmişdir.

Tərtib edəni M. Maqomayev.

Başlanır: səh. 16a notla

Bitir: səh. 17b notla

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq (24-cü material), s.v. 18

OSMAN BƏY – MAHNI

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Başlığı latın əlifbası ilə, qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Başlanır: səh. 11a.

Bitir: səh. 11b.

Məzmunu: Osman bəyin bəstələdiyi mahnı (sözləri qeyd olunmamışdır).

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq (22-ci material), s.v. 18.

EDSİ DADAY – MELODİYA VƏ MAHNILAR

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Notlar qara mürəkkəblə not vərəqinə yazılmışdır. Başlığı rus dilindədir. Tərtibçisi Üzeyir Hacıbəyovdur. Mahnıların sözləri yazılmamışdır.

Məzmunu: Bir ərəb melodiyası və iki mahnı

Başlanır: səh. 18b notla.

Bitir: səh. 19b notla.

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq (25-ci material), s.v. 18.

MÜHƏDDİNOV

1927-ci il. Yazıldığı yeri qeyd edilməmişdir.

Ağ not vərəqlərinə qara mürəkkəblə yazılmışdır. Mahnının sözləri və başlığı qeyd edilməmişdir. Köçürəni M. Maqomayevdir.

Başlanır: 20b notlarla

Bitir: 21a notlarla

Ölçüsü: 27x37 sm., həcmi: 2 vərəq, s.v. 18

MƏMMƏDOVA ŞÖVKƏT XANIM

Moskva.1931-ci il.

Rus dilində, makina çapı.

Məzmunu: «Azərbaycan Musiqili Teatrının inkişaf yolları». Cildi nazik vərəqdəndir.

Başlanıq: Азербайджан что означает «Страна огней» оказался на большой дороге...

Bitir: ...Они получили право на настоящее великое искусство (Ленин).

Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 52 səh. s.v. 95

M.Maqomayev haqqında

Arustamovun məruzəsindən (Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının direktoru)

3.IV.1936-cı il.

Rus dilində qara karandaşla.

Məzmunu: M.Maqomayevin Türkc Operasının inkişafındakı rolundan danışır.

Ölçüsü: 26x34 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 154

M. Maqomayev haqqında

P.İ.Çaqinin məqaləsindən.

Tarixi və yazıldığı yeri qeyd olunmayıb.

Rus dilində ağ vərəqə göy mürəkkəblə.

Məzmunu: «Bakinskiy raboçiy» qəzetinin 50 illiyi münasibətilə yazılmış məqalədən M.Maqomayevə aid bir hissədir.

Başlanıq: ...Как не вспомнить здесь замечательного композитора, одного из основоположников Азербайджанской... музыки Муслима Магомаева... и его...

Bitir: ... и даже музыкальными инструментами....

Ölçüsü: 20x28 sm., həcmi: 1 vərəq, s.v. 145.

ƏRİZƏ

Qroznı.14 iyul 1920-ci il.

Ayşat Maqomayevdən – Qroznı xalq məhkəməsinə.

Rus dilində qara mürəkkəblə dəftərxana vərəqlərinə yazılmışdır.

Məzmunu: Seşbat Maqomayeva Ayşat Maqomayevanı himayədarlığa götürmüş və Seşbat Maqomayeva öləndən sonra onun evi və ev əşyaları – mülkiyyətinin Ayşata çatmadığı barədə şikayət ərizəsi.

Ölçüsü: 24x33 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 184

Elanlar (qəzet kəsikləri)

1) M.Maqomayevin «Şah İsmayıl» operasının 12 noyabr 1922-ci ildə oynanılacağını elan edir.

2) M.F.Axundov adına Böyük Dövlət Opera teatrında «Şah Sənəm» operasının oynanılacağını bildirir. (Kommunist q. 4.V.1934-cü il.

3) M.F.Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda «Şah İsmayıl» operasının quruluşunun müzakirəsini keçirilir. 22 oktyabr.

4) Yene həmin teatr «Şah İsmayıl» operasına qapalı baxış keçirir. 2. (15 oktyabr).

Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 5 vərəq, s.v. 100

QƏZETLƏRDƏN PARÇALAR

«Bakı» 1922, 1926, 1934, 1936-cı illərdən.

Rus dilində.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin «Şah İsmayıl» operasının elanı və musiqi incəsənətinə aid məqalələr.

«Известия» 1936. («Театр смелых исканий» adlı V.Mleçin məqaləsi.

Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 7 ədəd. s.v. 100

Divar qəzetindən bir parça

Tiflis.29 aprel 1928-ci il.

Rus dilində. Cizgili dəftər vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Müslüm Maqomayevin «Şah İsmayıl» operasının Tiflis Dövlət operasında tamaşaya qoyulması və müvəffəqiyyəti haqqında Tiflis opera-teatrının divar qəzetindən çıxarılmış bir parça.

Başlanır: Во вторник 27 апреля в здании Тифлисской Госоперы...
Bitir: Муслим Магомаев один из талантливейших тюркских знатоков музыки...
Ölçüsü: 11x35 sm., həcmi: 2 vərəq. s.v. 100

Ədəbiyyat və incəsənət – Marksizm-Leninizm işığında

Moskva. 1934-cü il. Kooperativ nəşriyyatı.
Çap kitabı. Redaktoru İ.M.Nusinova.
Məzmunu: K.Marks, F.Engels, V.Lenin, İ.V.Stalin, N.Krupski və K.Çetkinin əsərlərindən statlar və parçalar.
Ölçüsü: 15x23 sm., həcmi: 350 səhifə. s.v. 93

«Sovet incəsənəti» qəzetindən

5 dekabr. 1935.
Rus dilində.
Məzmunu: Sovet teatrının problemlərinə aid məqalə (Müəllifi qeyd olunmayıbdır).
Ölçüsü: 42x59 sm., həcmi: 1 vərəq. s.v. 99

Qəzet kəsikləri

1957-1984-cü illərdə.
«Ədəbiyyat və incəsənət», «Kommunist», «Vişka», «Molodyoj Azerbaydjan», «Literaturnaya qazeta», «Azərbaycan gəncləri» və b. bu kimi qəzetlərdə M. Maqomayev və Ü. Hacıbəyova aid məqalələr.
Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 27 ədəd qəzet kəsiyi.
s.v. 186

Qəzet və qəzet kəsikləri

Kiril, ərəb, erməni və gürcü əlifbası ilə. Azərbaycan, rus, erməni və gürcü dillərində.

Məzmunu: M.Mağomayev və Ü.Hacıbəyov haqqında dərc olunmuş qəzetlər və məqalələr.

Ölçüsü: müxtəlif, həcmi: 90 ədəd + 34 ədəd. s.v. 187 və s.v. 188

M.Mağomayevin arxivindəki çap kitabları

Moskva.1 kitab: 1938.

(Moskva tamaşalarının dekadası).

Məzmunu: Şövkət xanım Məmmədovanın Moskvada 11 aprel 1938-ci ildə Azərbaycan incəsənət dekadası keçiriləcəyini bildiren məqaləsi (səh.4) və Ü.Hacıbəyovun Azərbaycan incəsənətinin inkişafında rolunu işıqlandıran qısa məlumat.

11 kitab:

Məzmunu: Bu nömrə də Azərbaycan incəsənətinin dekadasına həsr olunub. Kitabın 2-5-ci səhifələrində Azərbaycan musiqili teatri, onun yenicə yetişmiş aktyorları – Şövkət Məmmədova, Bülbül, H.Rzayev, Knarik Qriqoryan, Nikolski, Cabbar Qaradağlı, Qurban Primov, Əhməd Anadolı və b. adları xüsusi qeyd olunur.

Müslüm Mağomayevin «Nərgiz», «Şah Sənəm», Ü.Hacıbəyovun «Kor oğlu» operaları və onların aktyorlarından qısa yazılar, sonrakı səhifələrdə Moskva teatrları, onların aktyorları, proqramları və digər elanlar dərc olunub.

Ölçüsü: 17x25 sm., həcmi: 16 vərəq. s.v. 169

Qəhrəmanname

Hicri 1321 /1943 miladi. Təbriz.

Daş basması. Fars dilində. Kitab satan Ağa Mir Şərifin sifarişi ilə çap olunmuşdur. Katibi: Mehdi.

Məzmunu: «Qəhrəmanname» dastanı.

Ölçüsü: 17 x 22 sm, həcmi: 102 səhifə. s.v.92

AFİŞALAR

Leninqrad. 24 noyabr 1931. Çap.

Məzmunu: Azərbaycan Filarmoniyasının simfonik orkestrinin konserti.

Konsert Azərbaycan Respublikasının 10 illiyinə həsr olunub.

Konsertdə Üzeyir Hacıbəyov, M. Maqomayev və b. iştirak edirlər.

Konserti ilk sözlə Asəf Zeynallı açmışdır.

Həcmi: 1. s.v. 98

1931-1932. Azərbaycan və rus dillərində. Latın və kiril əlifbası ilə.

M.F.Axundov adına Böyük Dövlət teatrosu. Bu gün 12 martda tamaşa və konsert.
Zaqafqaziya federasiyasının on illik bayramına ithaf olunur.

Ölçüsü: 12x17 sm., həcmi: 4 vər. s.v. 175

Gürcü dilində gürcü əlifbası ilə.

M. Maqomayevə aid afişa.

Həcmi: 1 vərəq, s.v. 98

Praktik məsləhətlər

3 noyabr 1932-ci il.

Böyük Dövlət teatrının direktoru Səttarovun məruzəsi əsasında.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Səhnədə qüvvətli əsərlərin oynanılmasını, zəif aktyorların işdən azad edilməsini və s. bu kimi təklifləri edir və bunun üçün Bülbül, Terequlov və Nayqofdan ibarət komissiya təşkil olunmasını tələb edir.

Başlanıq: Для поднятия производства и укрепления дисциплин...

Bitir: ...создать специальную комиссию, к сей поручить проверить всю прошлую работу и перспективы будущего.

Ölçüsü: 21x30 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 165

Opera teatri işçilərinin III ümumi yığıncağının

stenoqrafik hesabatı

2 aprel 1936-cı il.

Rus dilində. Makina çapı.

Məzmunu: Qrostan, Sarabski, Sasiyan və başqaları milli türk musiqisinin vəziyyəti və «Şah Sənəm» operası haqqında fikirlərini ifadə edir və yaradıcı əməkdaşlara birlik arzulaşırlar. Ü.Hacıbəyov da «Pravda» qəzetində dərc olunmuş məqaləyə münasibətini bildirir, «Leyli və Məcnun», «Arşın mal alan» operası və onlarda oynayan aktyorlardan danışır.

Başlanır: Председательствует т. Терегулов...

Bitir: ... Если я даже на 80% высказался полхо, а на 10 хорошо, то это хорошо

Ölçüsü: 20x29 sm., həcmi: 17 vər. s.v. 165

Not məcmuəsi

Qara və qırmızı mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: «Fokstrot», «Çarliston», «Vals», «Kitayskiy», «Neqritiyanskiy», oyun havalarının Berlində çap olunmuş və əllə yazılmış notları.

Ölçüsü: 23x30 sm., həcmi: 205 vər. s.v. 112

RƏY

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Rus dilində dəftər vərəqinə qara mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: M.Maqomayevin 27 apreldə (ili qeyd olunmayıb) Tiflis Dövlət Operasında oynanılan «Şah İsmayıl» operasına yazılmış rəy. Rəyçi adını qeyd etməyib.

Ölçüsü: 21x32 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 100

YUSİF ŞİRVAN. ŞER

Avtoqraf.

Yazılış tarixi və yeri qeyd edilməmişdir.

Azərbaycan dilində. Cizgili dəftər vərəqinə ərəb əlifbası ilə bənövşəyi mürəkkəblə yazılmışdır.

Məzmunu: Lenin yolunda gedənlərə bu yolda əzəmətli. Cəsarətli olmasını tövsiyyə edir.

Başlanır: Saxlanılan bir ləhzə gedən yolçunu...

Bitir: ... fikrini söylə.

Ölçüsü: 15x21 sm., həcmi: 2 vər. s.v. 69

MÜNDƏRİCAT

Müslüm Maqomayevin şəxsi fondunun izahlı təsvirinin tərtibi haqqında	3
Müslüm Maqomayevin şəxsi fondu haqqında	4
Operaları	11
Şah İsmayıl	11
«Xoruz bəy» musiqili komediyası	21
«Dərviş»	23
«Ölülər»	24
«Nərgiz» operası	24
Proqram	29
«Dəli Muxtar»	29
«İblis»	30
«Seyfəl-Mülük»	30

Sərgüzəşti-səfərnameyi-şəhzadəyi-azadə seyfəl-Mülük Mirza	31
Üzeyir Hacıbəyov və Müslüm Maqomayev (Azərbaycan türk el nəğmələri)	31
Xalq mahnıları. Üzeyir Hacıbəyov və Maqomayev	31
Mahnı	32
Mahnılar. «Köylü qadın inək sağarkən»	32
Azərbaycan xalq mahnıları, oyun havaları, opera və müğamlarının partiturası	33
Mahnılar və marşlar	34
Rəqslər	35
«Bahar»	35
Marşlar	36
«Bizim kənd»	36
«Tarla»	37
«Kolxozçular marşı»	37
Məcmuə	37
Oyun havaları və mahnılar	39
Xalq nəğmələri və oyun havaları	40
Məcmuə	41
«Azərbaycan çöllərində» (rapsodiya)	42
«Aprel»	43
«Bizim raport»	43
Qarabağ şikəstəsi	44
«Əskərani»	44
«Göz»	44
«İş başına»	45
Kiçik həcmli musiqi əsərləri	45
«Mazut ordusu»	45
«May» - not	46
«Neft»	46
«Təsnifi-şur»	46
«Çək, şumla yeri»	47
«Üçtelli durna»	47
«Üşüdüm, ha üşüdüm»	47
«Ceyran» rapsodiyası	48
«Şəfəq sökülərkən»	48
«Şüştər rəngi»	49
«Şur» təsnifi	49
«Şüştər dəramədi»	49

«Hind musiqisi»	50	
Müslüm Maqomayevin ədəbi fəaliyyətinə dair materiallar, avtoqraflar	51	51
Məruzə vərəqələri		
Məruzə	52	
Makina çapları. M.Maqomayevdən və teatrın direktoru Abbasovdan Xalq Maarif Komissarına	53	
M.Maqomayevdən Azərbaycan Tamaşaçı Təşkilatı İdarəsinə	54	
M.Maqomayevdən Azərbaycan Radi Verilişləri Komitəsinin sədrinə	55	
M.Maqomayev radionun şərq şöbəsinin bədii verilişlər məsələsi üzrə hesabat məruzəsi	55	
M.Maqomayevdən radio mərkəzinin rəisinə.	56	
Qeydləri	57	
«Yenidən yaşamaq olarmı?»	57	
Qeyd	58	
Məktublar. M.Maqomayevin ailəsinə	59	
M.Maqomayevdən B.Terequlovaya (Baydığül xanıma)	59	
M.Maqomayevdən Bayduşa, Cəmil və Məmmədə	62	
Camala	67	
Camal və Məmmədə	73	
Məmmədə	74	
Məmməddən atasına	76	
Maqomayevdən başqalarına	76	
M.Maqomayevdən Xalq Maarif Komissarı Cavarlıya	76	
Məktub. M.Maqomayevdən Azərbaycan Radio Komitəsinin sədrinə	76	
Başqa şəxslərdən M.Maqomayevə	77	
M.İ.Bekkerdən	77	
Paşadan	77	
Hənəfidən	78	
Üzeyir bəy Hacıbəyovdan	79	
Tuqanovdan	83	
Pavel İvanoviç Amiraqodan	84	
Klinsondan	84	
Həbibdən	85	
Başqalarından Baydığülə	85	
Əli Terequlovdan	85	

Hacıbəyova Məleykə xanımdan	86
Teleqramlar	86
Tuqanovdan M.Maqomayevə	86
Şərifovdan Müslüm Maqomayevə	86
Cəmaləddin Maqomayevdən M.Bağirova	87
Nalçik incəsənət işçiləri idarəsindən	87
Boqomolovdan M.Maqomayevin ailəsinə	87
Topçubaşovdan M.Maqomayevin ailəsinə	88
Qriñçenko, Baqdasarov, Kələntərlidən M.Maqomayevin ailəsinə	88
Knijenikovdan M.Maqomayevin ailəsinə	88
Şəxsiyyətinə aid sənədlər	89
Şəxsi vərəqə	89
Formulyar siyahı. Şəxsi vərəqə	89
Sorğu vərəqi	89
Gündəlik	90
Xatirə	91
Tərcümeyi-hal	91
Xasiyyətname	92
Arayış	92
Ərizələr	93
M.Maqomayevdən Azərbaycan Maarif Nazirinə	93
M.Maqomayevdən Böyük Dövlət Teatrının direktor müavini Səttarova	93
M.Maqomayevdən Böyük Dövlət Teatrının direktoru	94
M.Maqomayevdən Radio Verilişləri Komitəsinə	94
M.Maqomayevdən Mirçəfər Bağirova	95
Məmməd Maqomayevdən Qroznı şəhər 6 sinifli məktəbin müfəttişinə	95
Badyuş Maqomayevadan Azərbaycan Mədəniyyət Naziri M.Q.Qurbanova	95
Dövlət Opera Teatrının direktoru Maqomayev Cəmaləddindən Arustamova	96
Qəbzlər	96
Mandatlar	98
Təşəkkürname	98
Fəxri vəsiqə	99
Əmr № 311	99
Əmr	100
Şəhadətnamələr	100

Əmək kitabçasından çıxarış	102
Üzvlük bileti	102
Arayış	102
Seçgi vərəqəsi	103
Müqavilələr	103
Təliqələr	110
Şagirdlərin sinif dəftərləri	112
Mühazirə	112
Zoologiyaya aid cədvəl	112
M.Maqomayevin xəstəliyi ilə əlaqədar sənədlər	113
M.Maqomayevin ciyərlərinin əllə çəkilmiş şəkli	114
Vəsiqələr	114
Fəaliyyəti ilə əlaqədar müxtəlif məzmunlu sənədlər	118
«RABİS»in III Ümumazərbaycan Qurultayının stenoqrafik hesabatı	118
Qərar	119
İstehsalat planı	119
Təqdimat	120
Təklif	120
Məlumat	120
Müraciətname	121
Elan	121
Dəvətnamələr	121
Protokoldan çıxarış	123
Çağırış bileti	124
Proqramlar	124
Dəvətnamə	125
Fotolar	127
Albom	134
M.Maqomayevin arxivində olan başqa şəxslərə aid materiallar	135
Üzeyir Hacıbəyov	135
Üzeyir Hacıbəyov. «Arşın mal alan»	136
Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyovlar	136
Çap kitabı	136
N.D.Davidov (kompozitor)	137
Zaşeviç	137
Çerçi bəy. Mahnı	138
Ethem bəy	138
Ethem bəy. Mahnı	138

Khanyan	139
Osman bəy. Mahnı	139
Edsi Daday. Melodiya və mahnılar	139
Mühəddinov	140
Məmmədova Şövkət xanım	140
M.Mağomayev haqqında	140
M.Mağomayev haqqında	141
Ərizə	141
Elanlar	141
Qəzetlərdən parçalar	142
Divar qəzetindən bir parça	142
Ədəbiyyat və incəsənət Marksizm-Leninizm işığında	143
«Sovet incəsənəti» qəzetindən	143
Qəzet kəsikləri	143
M.Mağomayevin arxivindəki çap kitabları	144
Qəhrəmanname	144
Afişalar	145
Praktik məsləhətlər	145
Opera teatrı işçilərinin III ümumi yığıncağının stenoqrafik hesabatı	146
Not məcmuəsi	146
Rəy	147
Yusif Şirvan. Şer	147